

תג השבועות

שיעורים על פרשת השבוע שזכינו לשמוע מפי כ"ק מרן רבינו שליט"א במשך השנים

תשפ"א

יו"ל ע"י המכון להוצאת דברי רבוה"ק מספינקא
הרה"ח ר' נפתלי בינג הי"ו

"שאיין לך קבלת התורה גדולה מזו". עסק עולם הזה כזה הוא בירור יותר מן הקליפות – כך סיימנו בשיעור שעבר. וכוונתו של בעל הפרה"א היא לראות את הפנימיות שבכל דבר, ולאחר מכן לבטל גם את המושג כדי להגיע להתקשרות בשאינו מושג. זו דרגה גבוהה יותר וזו תכלית העבודה, משום שבמושג תמיד יש זה לעומת זה משא"כ האינו מושג הוא אחדות, וזה היסוד בהכנה לקבלת התורה. ונבאר:

בעל התניא זי"ע מכנה את התורה בתור משל הקדמוני. כביכול שהקב"ה הוא הנמשל וכמובא על מילת אנכי"י – אנא נפשאי כתבית יהבית. א"כ מה שעלינו לדעת הוא שכל התורה שאנו משיגים בלימוד שלנו היא רק נקודה קטנה של אור שמזכים אותנו להשיג לפי הכוחות והכלים שלנו. אך באמת הביטול לתורה צריך להיות הרבה מעבר למושג לנו, כי באמת התורה היא מעֵבֶר להשגת האדם. והפרי הארץ בא לבאר לנו יסוד עצום: כשם שכשאדם לומד תורה הוא לומד רק את המשל ובכל זאת הוא מקבל נקודה של אור, כמו כן הוא צריך ללמוד מזה לכל מצב שעובר, שהוא רק משל ויש בו נקודה של אור. כי אע"פ שחיי היום יום הם דברי חולין סוף כל סוף הם חלק בלתי נפרד מהמשל – הוא החיות הפנימית האלוקית שמחיה כל דבר, ואם האדם עובד במקומות הללו להכיר את פנימיותם הרי שהגיע להשגת התורה ופנימיותה. כי כשם שלימוד התורה עצמה שהיא משל, מביאה את האדם לדביקות בבורא, ממנה נלמד שבכל פעם שאדם נותן התבוננות שכזו בחיי היום יום, מביאה אותו לדביקות.

ביארנו שבתקופה זו אנו לומדים ומקיימים את שלושת המצבים שעברו בני ישראל. תחילה יציאת מצרים, לאחמ"כ קריעת ים סוף, ולבסוף קבלת התורה. כדי להבין כל שלב נכנה אותם בשמות: השגת האור הפנימי, הארת האור המקיף באדם, והביטול לאין סוף. האור הפנימי הוא השלב הראשון בו אנו מתבוננים שיש פנימיות לחיים הסובבים אותנו. שלב זה התרחש בעת היציאה ממצרים. השלב השני הוא בקריעת ים סוף בשביעי של פסח שעברו בני ישראל את הים. שלב זה הוא מכונה האורות המקיפים. באור המקיף יש שני מינים, ולהבהרת העניין ניתן דוגמא, אם נמלא כוס ביין, אין אנו יודעים בדיוק כמה למלאות, רק כשיגיע היין למעלה ויתחיל לגלוש החוצה אז נדע כמה בדיוק מכילה הכוס. אך בכל אופן חלק מהיין שנכנס הוא גם ממה שעבר את הכוס ונפל לחוץ, זהו מין אחד של אור המקיף. והמין השני הוא התכולה שנשארה בחוץ אותה לא נשפוך לתוך הכוס משום שאנו יודעים שכוס זו לא יכולה להכיל יותר. כמו כן הוא באור המקיף. נקודת ההארה של האור המקיף האדם מקבל בשביעי של פסח, ובהמשך הדברים נבאר אי"ה כיצד. לכן אנו מוצאים דווקא שם את ההתייחסות לשירה ששרו בני ישראל. כי האור המקיף הוא מעבר להכלה של האדם ואינו יכול להצטמצם במילים על כן זה מביא את האדם לשירה. כי שיר הוא מעל למילים. וזה אז ישיר משה שעלה בליבו לומר שירה, עלה על גדותיו בחינת אור המקיף. וכן מבאר השפ"א זי"ע את המדרש על הפסוק, 'נכון כסאך מאז מעולם אתה'. כמה שאדם מגלה יותר את הקב"ה בעולם יש לו כביכול יותר מקום להתיישב בעולם... ואם לאו חלילה אז הקב"ה הוא בבחינת עומד. וזה לשון המדרש (ילקוט המכירי תהלים פרק צ"ג שמביא בשם ואלה שמות רבה) 'אז ישיר משה ובני ישראל הה"ד נכון כסאך מאז. א"ר ברכיה משום ר' אבהו אעפ"י שמעולם אתה, אלא לא נתיישב כסאך ונודעת בעולמך עד שאמר לך בניך שירה. משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשה אותו (הניצחון) אגוסטוס (הוא לשון כבוד מיוחד) אמרו לו: עד שלא עשית המלחמה היית מלך, עכשיו אתה 'מלך אגוסטוס'. ומה כבוד יש בין המלך לאגוסטוס, אלא המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב. כך אמרו ישראל: באמת עד שלא בראת את עולמך אתה היית, ומשבראת אתה הוא אלא כביכול עומד. אבל משעמדנו בים ואמרנו שירה לפניך מאז נתיישבה מלכותך וכסאך נכון. הוי נכון כסאך מאז באז ישיר'. מכאן אנו מגיעים ישירות לעניין הביטול. כי האור המקיף מביא את האדם לביטול. והכסא הוא רומז לבחינת מרכבה לשכינה, ומרכבה היא הביטול שאדם מבטל את כל עצמותו להשי"ת. והביטול הוא לחיות כל דבר שהוא לא מציאות אלא סיבה לעורר אותי לעבודת ה'. ועבודת ה' היא לראות את המציאות שהקב"ה מחיה את כל הבריאה. ונביא דוגמא לדבר ממשולח המתדפק על הדלתות, כל זמן שלא הכנסנו אותו לבתינו הרי הוא בחינת עומד, אך ברגע שנפתח לו את הדלת ונכניסו לבית הרי הוא יכול לשבת והוא בחינת יושב. כמו כן להבדיל הקב"ה מחיה את כל הבריאה. ונביא דוגמא לדבר ממשולח המתדפק על ההנהגה הזו הרי שהקב"ה בבחינת עומד, אך ברגע שאדם נותן את ההכנעה הוא מבטל את כל ישותו לה' ואז הקב"ה כביכול נכנס פנימה בבחינת יושב.

קבלת התורה – הוא השלב השלישי לאחר הביטול אז האדם יכול להגיע לטעום גם מהאינו מושג. וזו הסיבה שיצאה נשמתם משום שלא היה להם את הכלים להשיג את האינו מושג. אך במצב הזה יש התחדשות ורגיעות הנפש כי אדם מחובר למקור נשמתו. אך ההכנה לזה דורשת עבודה מהאדם, והראיה מבני ישראל כמובא בפסוק, 'ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם', לאחר שהקב"ה 'שם שם לו חק ומשפט'... כלומר שנתן להם את התורה לא יכלו לשתות כי מרים הם וכמו שמבארים בשם צדיקים שהם עצמם בני ישראל היו מרים ועל כן לא יכלו לשתות את המים ואין מים אלא תורה... ולעניינינו כשהקב"ה מוריד לאדם השפעה של אור, יש לאדם לעשות עבודה שלימה בכדי שיהיו לו הכלים לקבל את האור. אך התורה הק' מלמדת אותנו שהחלק הראשון בעבודה הזו הוא ההתנגדות שהאדם חושב שאינו מסוגל ואינו יכול והוא לא מתאים לעניין... וכל זאת מפני שאינו רוצה. אך כשאדם עובר את השלב הזה ומתגבר ולאחר מכן מגיע לביטול והכנעה אז זוכה לגלות את הטוב והמתקן שטמון במה שהיה נראה לו מר. וזה אמר הקב"ה למשה רבינו שיסביר לבני ישראל שמה שמר להם אינו משום שהמים מרים אלא מפני שהם מרים, ולאחר שיתנו את ההכנעה יגלו את המתיקות ואת האור כי אז יהיה להם הכלי להכיל את האור.

זו היתה ההכנה לקבלת התורה, וזה ההכנה שלנו לאורך כל הדרך, בכל מרירות שהאדם עובר זה לא מר כלל אלא להיפך, זו השפעה רבה מאוד בשביל להעניק לאדם תוספת כח, אמנם המרירות שהאדם חש היא משום שעדיין אינו יכול להכיל את ההשפעה הזו אלא על ידי עבודה ועל כן כל זמן שלא נותן את ההכנעה והעבודה הנדרשת זה יישאר בעיניו למר, אך כשנותן את העבודה מתגלה אצלו האור של האינו מושג. ואמנם לימוד התורה כשלעצמו מקשר את האדם ומחיה את הנפש. אך העבודה הגדולה היא שהאדם יקשר את עצמו בעבודה של חיי היום יום וגם לשם יכניס דעת תורה שהיא ההכנעה והביטול לרצון ה'. ואז יזכה שיהיו כל ימיו בקשר בורא בבחינת 'בכל דרכיך דעהו'. ולא אז בלבד אלא כל פעם שיהודי מגלה את הקב"ה בעוד מקומות חוץ מלימוד התורה הרי שבאותו המקום שעובד נהיה שם שוב קבלת התורה... כי בעצם כל המטרה של הקב"ה הוא להשפיע לאדם אבל בגלל שהאדם הוא גשמי הוא חייב לעבור את הכאב שביא אותו לביטול. כלומר – כשהאדם מסלק את עצמו מהתמונה ומגיע לביטול, הוא לא צריך אז ליצור כלי לקבלת השפע משום שהכלי נמצא כל הזמן והוא נשמתו של האדם רק האדם בגשמיותו יוצר מצב של חציצה וכיסוי על הכלי הזה, ולכן ברגע שמכניע את עצמו ומתבטל הכלי חוזר ממילא ומתגלה ואז יכולה ההשפעה לרדת.

לסיכום: בשם אחד הצדיקים, מבארים נפלא כתוב בתורה שבני ישראל לא יכלו להתמהמה משום שהיו צריכים לצאת מהר, ואם היו נשארים עוד רגע אחד במצרים היו נכנסים במ"ט שערי טומאה ושוב לא היו יכולים להוציאם. וקשה, הלא כבר שנה וחצי שהיו בני ישראל במצרים ולא היו משועבדים כלל, ואף אכלו קרבן פסח והיתה עליהם שמירה מעליא וא"כ מה החשש הגדול שבשבילו הם צריכים למהר? ותרץ, שבאמת עד שלא הפסיק השעבוד הבינו בני ישראל שהם צריכים איזה שינוי שיוציא אותם מהעבדות הנוראה הזו. אך כעת לאחר שכבר הפסיק השעבוד והחל להיות להם טוב יותר, כאן טמון החשש הכי גדול שיאמרו למשה: מה רע לנו כעת במצרים ולמה אנו צריכים לעזוב למקום אחר... או אז זה הזמן הכי מסוכן ולכן צריכים בדחיפות להביא אותם לקריעת ים סוף. מה היה בקריעת ים סוף? שם התפטרו לגמרי ממצרים כפי שביארנו, ששם נתנו את ההכנעה והביטול להיכנס לים סוף והביטול הזה הוציא אותם בבחינת אור המקיף שלא ירצו עוד לבוא למצרים כי הם מתקדמים לכיוון קבלת התורה.

*

קבלת התורה – הציווי על האחדות!

ההכנה לקבלת התורה שהתורה מספרת לנו היא כשכולם באחדות זה עם זה. והראיה לכך היא שאמר הקב"ה למשה רבינו לפני קבלת התורה – 'הקהל את העם', משמע זו ההכנה למתן תורה. וכן משמע ברש"י הק' על הפסוק 'ויחן שם ישראל נגד ההר' – 'כאיש אחד בלב אחד', משמע שללא זה לא היו יכולים לקבל התורה. ויש להבין מה

2

לתגובות והצטרפות:

spinkarebbe@gmail.com

קשור עניין האחדות לקבלת התורה. הלא אדם יכול ללמוד תורה גם כשהוא לבדו? עוד מצינו ברש"י הק', מדוע אמר הקב"ה 'אנכי ה' אלוקיך' בלשון יחיד? מפני שכשעם ישראל יחטאו בעגל יהיה למשה רבינו פתחון פה לסנגר עליהם ולומר, שהקב"ה צווה רק אותו... אך א"כ באמת קשה איזו טענה יש עליהם, הלא הציווי נכתב בלשון יחיד? ויותר מזה קשה אם אמנם היו כלל ישראל כאיש אחד בלב אחד מה גרם להם לחטא כה חמור? ויש לבאר בדוגמא כשאדם פונה לחברו וכי יתכן לומר שמדבר רק אל ראשו או עיניו ולא לשאר האיברים? ודאי שלא. אלא כשמסתכל בעיניו של אדם הוא מתכוון לדבר לכל אותו אדם בשלמות. מיישב הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע, כמו כן כשעם ישראל היו באחדות כאיש אחד בלב אחד, ממילא האחדות גרמה שכשהקב"ה ידבר אליהם בלשון יחיד דיבר אל כולם יחד. וכפי שהתורה הק' מגלה לנו שמה רבינו נקרא מנהיג העדה והאחרים ידועים בכינויים – עיני העדה, זקני העדה וכדו', א"כ כולם נכללים בחטיבה אחת. אך בחטא העגל מה אמרו בני"י – 'כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו'. כלומר שנפרדו ממה רבינו וביקשו מישהו אחר, פירוד זה גרם להם לחטא...

מובא באבות בשם בן עזאי: 'אל תהי בז לכל אדם שאין לך אדם שאין לו שעה. ומבארים שזהו הפשט בפסוק 'ואל קין ואל מנחתו לא שעה'. שעה לשון זמן, כלומר קין היה צריך להבין שכעת הקב"ה חפץ במנחתו של הבל, ואם אכן היה יודע זאת היה מחכה לשעה שלו שהקב"ה יקבל אותו... אך מכיון שלא קיבלו את מנחתו מיד, הלך ורצח את אחיו. וכמו שבזה שקיבל ה' את מנחתו של הבל אין זה מקטין את קין, שלא חפצו במנחתו אלא לאותה שעה בלבד. כמו כן לכל אדם ישנה השעה שלו, ואם עדיין לא נענה אין זה אומר שהוא לא שווה בגלל זה אלא הסיבה היא משום שעדיין לא הגיעה שעתו! וזהו אל תהי בז לכל אדם – אם רואה אתה אדם שלא מצליח אין זה משום שהוא לא מוצלח וכן אדם מוצלח אין זה תלוי בו כלל אלא מחמת השעה. עפ"י ניתן גם להבין את דברי רש"י הק' בפרשת במדבר שכותב 'מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה'. כלומר גם בשעה שהאדם אינו מתנהג כשורה הקב"ה מונה אותו בחיבה ומצפה לו...

בשם המגיד מקוז'ניץ זי"ע מביאים משל נפלא למלך שהיה יושב בארמונו והיה לו גם בית קיץ שהיה הולך אליו ובאותו בית קיץ ניתן לגשת אל המלך ביתר קלות מאשר בארמון. כמו כן בית הקיץ הזה דומה לשעה שדיברנו לעיל, שעה זו שהאדם יכול לגשת את המלך. ולא זו בלבד אלא אפי' אדם רשע גמור יכול לנצל את ההזדמנות הזו. כיצד? אמר המגיד מקוז'ניץ: אם יהיה קטרוג גדול בעולם מחכה הקב"ה לרשע גמור הזה שיעשה תשובה, ותשובתו כ"כ מקובלת לפני המקום עד כדי כך שמבטלת את הקטרוג.

דוגמא נוספת היא משל לגביר שאדם רוצה להיפגש איתו לקבל איזו הלואה או מתנה. ומנסה בכל דרך להתקבל אצלו. אך ביום בהיר אחד הוא מקבל טלפון מהגביר בעצמו שיכול לבוא אליו כי כבר הכין לו את מה שרצה... כמו כן הוא חג השבועות שהקב"ה בכבודו ובעצמו הופיע מהר פארן ואתא מרכבות קודש ואומר לבני ישראל, בואו כי אני חפץ לקבל אתכם.

עפ"י מבואר גם באופן נפלא ביותר מהו העניין שכפה עליהם הר כגיגית, הלא עם ישראל אמרו נעשה ונשמע ומדוע היה צריך לכפות עליהם הר כגיגית? אלא התירוץ הוא שאמנם בני ישראל אמרו נעשה ונשמע אך כל אחד חשב לעצמו: אולי לא התכוונתי מספיק ואיני ראוי עדיין לקבל את התורה, אולי לא התכוונתי מספיק לשמה... אעשה עוד כמה הכנות ואז אבוא אל הקודש פנימה. על כן כפה הקב"ה עליהם הר כגיגית לאמר להם: *זו השעה שלכם! כך כפי שאתם כעת, עם מה שהספקתם בדיוק נמרץ לא פחות ולא יותר!*

מסיים המגיד מקוז'ניץ זי"ע ואומר: זהו אין לך אדם שאין לו שעה – בקבלת התורה זו השעה של כל אדם שנקרא אל המלך, ומקבל את מה שרוצה כפי אשר הספיק ולא יאמר אף אחד עדיין איני ראוי לכך...

עוד מבואר על הפסוק 'שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב', מובא בשם הבעש"ט הק' אדם שמוצא שלל רב, כמה שיאסוף וימלא את כל כיסיו וכל האפשרויות שיש בידו אעפ"כ יכאב לו הלב על מה שהשאיר... כמו כן אמר דוד המלך ע"ה, שש אנכי על אמרתך אך עדיין אני כמוצא שלל רב שמה שאיני מספיק אני מיצר על כך. וזה הפשט מתוך חיבתן מונה אותן כל שעה, כלומר מתוך שהקב"ה כ"כ חפץ בבני ישראל הקב"ה מונה אותם ומצפה להם בכל שעה...

אם כן מתבאר שהאחדות של כלל ישראל היא חלק ההכנה החשוב ביותר לקבלת התורה וכפי שמבאר השפ"א זי"ע, שכשאמר השי"ת 'יהי רקיע בתוך המים' היה זה ציווי אחד לכל הזמן, כמו כן 'אנכי ה' אלוקיך' הוא ציווי לתמיד

על האחדות של כלל ישראל. **אלוקיך – לשון יחיד!** ואין שום דבר בעולם שיכול לשנות זאת. וזהו אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו. לכאורה מדוע אנו אומרים דיינו, הלא התורה היא העיקר? אלא כל עיקר תכלית קיום התורה היא להגיע לדביקות בבורא. וכמו שמכנה בזה"ק תרי"ג מצות – תרי"ג עיטין, ועיטין אלו עצות כיצד להתדבק בה'. ודביקות בה' היא כפי שכבר ביארנו לראות בכל מצב את הנהגת ה'. נאמר בפסוק, 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים עמו', וביארנו כשדרכי איש הם ברצות ה' – כלומר כשהדרך של האדם בכל דבר היא רק לראות את רצון ה', גם אויביו ישלים עמו – אויביו הכוונה לרצונותיו של האדם המנוגדים לדרך התורה, ישלים עמו גם הם ישקטו ויכנעו מפני רצון ה'... א"כ שכל המטרה היא דביקות בה' ע"י אחדות עם הכלל, מובן מה שאומרים אילו קרבנו לפני הר סיני... משום שבהר סיני הגיעו כלל ישראל להתפשטות הגשמיות והיו כולם כאיש אחד בלב אחד, וזו התכלית של הבריאה. אמנם התורה לבסוף ניתנה בשביל הזמנים שהאדם לא יהיה באחדות ויהיה צריך סייעתא או אז יוכל לחזור לדביקותו בה' ובכלל ישראל על ידי התוה"ק כשיקיים 'ואהבת לרעך כמוך אני ה', וכדו'.

שנזכה לקבל את התורה בשתי ידיים 'אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד'.

*

"והייתם לי סגולה"

"כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים... ואביא אתכם אלי. והייתם לי סגולה מכל העמים... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל".

וברש"י אלה הדברים – "לא פחות ולא יותר". יש להבין מהי הדגשת רש"י לא פחות ולא יותר? כמו"כ מובא בתחילת פרשת במדבר ברש"י: "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה". ויש להבין הלא התורה כותבת רק ג' פעמים בהם מנו את כלל ישראל, א. ביציאת מצרים. ב. לאחר חטא העגל. ג. בהקמת המשכן. ומדוע כותב רש"י "כל שעה"?

בגמ' כולא עלמא מודו דבעצרת בעינן "לכם"... חציו לה' וחציו לכם. מספרים על הצמח צדיק מויז'ניץ ז"ע, שכשנכנס לביתו אחר ליל שבועות והתפילה והאקדמות וכו', והתכוון לסעודת החג, אמר למקורביו: עד עתה עסקנו בחציו לכם, כעת נתחיל בחציו לה'. ובאמת מובא בשם הבית אהרן מקרלין ז"ע שבר"ה נידונים על מזונותיו של אדם שהם הגשמיות, ובחג שבועות נידונים על הרוחניות. ואמר, כי על פרוסת לחם אפשר לוותר אך על הרוחניות אין לוותר אפי' על קצו של יוד... יש להתכוון ולהתפלל על כך בחג הקדוש הזה.

בפסוק "ארץ יראה ושקטה" שואלת הגמ' אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה? ומתרצת, כי תנאי התנה הקב"ה עם הבריאה, שאם ישראל מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו יהפוך את העולם לתוהו ובוהו כפי שהיה. ועל זה יראה הארץ שמא לא יקבלו ישראל את התורה ולאחר שקיבלוה – שקטה. ומבארים בשם החידושי הרי"ם ז"ע, שעד היום הזה עדיין הארץ יראה ושקטה כל הזמן. וכפי שבמאמר של ה' 'יהי אור' נהיה אור עד עצם היום הזה, כמו"כ האנכי ה"א, וארץ יראה ושקטה הם עדיין בעולם. ונבאר בהמשך אי"ה את הרעיון שבזה.

'שישו ושמחו בשמחת התורה', מבאר השפת אמת מדוע יש 'שמחה לתורה'? כשהלך הקב"ה והציע לאומות העולם את התורה, לא רצו לקבלה. ולכאורה גם אם היו מקבלים אותה, היו עושים לה 'יום זיכרון' אחד בשנה לרגל המאורע ותו לא. ולא היו מקיימים אותה. משא"כ ישראל שאמרו נעשה ונשמע וזוכים ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים...

בחג שבועות חל גם יום היארצייט של דוד המלך ע"ה. בגמ' בסנהדרין מובא שדוד המלך שאל את הקב"ה מדוע לא אומרים בשמו"ע אלוקי דוד? והשיבו שכן כל האבות הק' נתנסו בניסיונות ועמדו בהן, ואתה לא. אמר לו דוד: 'בחנני ה' ונסני צרפה כליותי וליבי', כלומר בגלל שאני מרגיש שאני צרוף ומזוכך לעמוד בניסיון מפני זה נסני נא. אמר לו ה': לאבות הק' לא גיליתי מה יהיה הניסיון שלהם, אמנם לך אני מגלה שיהיה זה בדבר ערוה ונראה אם תעמוד בו.

מה כתיב לאחר מכן: "מזמור לדוד בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע". ונשאלת השאלה מאי כתיב מזמור לדוד – קינה לדוד מבעי ליה?"

כהקדמה לרעיון, מוצאים אנו ברוב המצוות את יציאת מצרים. חמישים פעם נכתב בתורה זכר ליציאת מצרים וצריך להבין מה רוצה התורה ללמדנו בזה? וההסבר הוא במה שכתוב, אנכי ה' אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הרמב"ן כבר מקשה מדוע לא כתוב דבר פרסום יותר גדול לקב"ה כגון אשר בראתי שמים וארץ למשל? ומבאר שכל החידוש שרוצה התורה לחדש לנו הוא, שלקבל את התורה אפשר רק ע"י המעבר ההתחלתי במצרים. לכן גם לא הגיעו היהודים מיד לארץ. כ' במדרש שכשומר הקב"ה אנכי ה'א, קמו כל האומות וחיכו לשמוע למי מתכוון השי"ת. כשומר ה' אשר הוצאתיך מארץ מצרים ידעו כולם שהתכוון לבני". אך יש להוסיף ביאור מה באמת כל כך מיוחס לעם ישראל שהיו במצרים, הלא היו שם במ"ט שערי טומאה. והללו והללו עובדי ע"ז הם כפי שאמר שר של מצרים? ועוד יותר שואל הבעש"ט הק' {שיום היארצייט שלו ג"כ חל בשבועות}, וכי לא היה די אם היו ישראל במ' שערים של טומאה ומדוע היו צריכים לרדת ממש לעומק עומקים?

מבאר הבעש"ט הק' יסוד עצום בכל הענין של יציאת"מ. אם יהודי היה מנסה לומר פרק תהילים במצרים או ללמוד, לא היה עולה בידו. כי כן גזר הקב"ה ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה. וכל זה כדי שעם ישראל יפנים את המציאות של אנכי ה'א אשר הוצאתיך מאר"מ. כל מה שיהודי יכול כיום ללמוד ולהתפלל – הוא משום שהקב"ה מוציא אותו מהבחינה של מצרים בה הוא נמצא. וכדכתיב "המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים" מוציא בלשון הוה כדי שלא נגיע ח"ו לכחי ועוצם ידי בחינת מצרים מי הוי"ה אשר אשמע בקולו... ולכן היו צריכים לרדת עד סוף השערים של הטומאה כדי שלא תהיה 'הוה אמינא' לאף אחד שישנו מקום מסוים שם הוא יכול להתעלות לבד ללא סיוע עזר אלוך ממעל.

זהו גם היסוד שלימד אותנו דוד המלך ע"ה. לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, ויצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. וזה הטעם שבכל המצוות אנו מזכירים את יציאת מצרים, להורות שזו המציאות שלנו, וכל מה שעסוקים אנו במצוות זהו חסד ה'. ואם אדם שוכח שהקב"ה מחיה אותו כותב השפת אמת בפרשת וארא שצריכים להכניסו שוב לבחינה של מצרים שזה הצרות והדחקות, כדי שישבו ויפנים שהקב"ה מחיה אותו. כך מבאר בעל הנועם אלימלך את סדר הפסוקים "וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר, אנכי ה'א... וידבר אלוקים ומה אמר להם, דעו כי אני ה'א אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

מובא דבר יפה במדרש בנוגע לעניינינו. נבוכדנצר היה שר שירות ותשבחות לה'. עד כדי כך שבייש את ספר התהילים שכ' דוד המלך ע"ה, עד שבא מלאך וסטר לו על פיו והשתתק. בשם אדמו"ר זצוק"ל מבארים שהבדל מהותי היה בין השירות של זה לבין להבדיל אלף אלפי הבדלות של דהמע"ה. דוד המלך ע"ה שר מתוך כל הייסורים שעברו עליו כפי שמצינו "מזמור לדוד בכרחו מפני אבשלום בנו", או "מזמור לדוד... כאשר בא אל בת שבע". משא"כ נבוכדנצר שר מתוך יופי הבריאה אך באותו רגע שבא מלאך וסטר על פיו – כלומר שעבר מעבר קטן ביותר, מיד השתתק... כאן מתגלה גדלותו של דוד המלך ע"ה

הפרי הארץ מבאר שדוד המלך היה באמת בדרגה של בחנני ה' ונסני. אך לא היה יכול לומר זאת לפני ה'. מפני שזה סותר את הרעיון שאמרנו באנכי ה' אלוקיך. ולכן חידד דוד המלך במזמור הזה את הנקודה של 'חטאתי נגדי תמיד' ו'מכאבי נגדי תמיד', דלכאורה מי הוא זה שרוצה לזכור את כל מכאוביו וחטאיו? אבל כיון שמזה הגיע להכרה שכל הדרגה שזכה לבהנני ה' ונסני היא גם חסד מאת ה', ואדם תמיד צריך לחיות עם הפחד שלא יתנתק מה', זה מה שהביא אותו ל'שיויתי ה' לנגדי תמיד'. לסיכום: הדרך להגיע לשיויתי ה' לנגדי תמיד היא רק דרך היציאת מצרים שאדם חי בהכרה שהוא חייב את רחמי ה' וזה העבודה שאנו מתכוונים בכל ספירת העומר על כל המידות בכל הצורות, חסד שבחסד, חסד שבגבורה, וכן הלאה... כדי להפנים בעוד מידה ובעוד מידה את העובדה שרק הקב"ה מוליך אותנו, וכך אפשר להגיע לקבלת התורה.

קעת ניתן להבין את מאמר רש"י שהקשינו בתחילה, מדוע כ' שהקב"ה מונה את בני" כל שעה, ובאמת טמון כאן היסוד שדיברנו, אדם צריך לדעת כי הקב"ה מחבבו ומונה אותו כל שעה, בין אם זה בשעת יציאת מצרים שלו, ובין אם הוא נמצא בדרגה של חטא העגל, וכן כשהוא נמצא בדרגה של הקמת המשכן. ישנו ביאור בשם היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע מדוע אומרים בשמו"ע ברוך אתה ה' הרוצה בתשובה, דבר שלא מצינו בשום ברכה, הרוצה לרפאות

חולי ישראל או הרוצה בברכת השנים והיו צריכים אולי לומר, המקבל תשובה? והביאור שבענין התשובה הקב"ה רוצה את האדם בכל התהליך של החזרה בתשובה כלומר גם במהלך של החטא, כפי שביארנו כדי שאדם יבטל את עצמו לקב"ה ויבין שהוא חייב את העזר אלוק ממעל. וכמובן לא אמרין שאדם ילך בהפקרות ויחטא לכתחילה, אבל אם כבר הגיע למצב כזה, צריך לקום ולדעת שגם זה הוא מחמת רצון ה', וזה חלק מהתשובה. וזה הפשט אין אדם עומד על דבר הלכה אלא א"כ נכשל בה... כי ע"י הכישלון האדם מתחשל ולומד מזה להבא. ועי"ז האדם מגיע לבחינת והייתם לי סגולה מכל העמים. הבעש"ט הק' היה אומר 'הלואי ונאהב את הצדיק הכי גדול כפי שהקב"ה אוהב את הרשע הכי גדול... וזה הפשט ברש"י "אלו הדברים – לא פחות ולא יותר". כי פחות הוא הייאוש ויותר הוא ההפקרות. אך אם נפנים שהכל זהו תהליך של קשר בורא אז האדם תמיד יהיה מאוזן.

נסיים בנאמר בשיר השירים, "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני". רש"י מבאר שהקב"ה אומר לכנס"י, היושבת בגנים- את שיושבת בגנים של אחרים, ובכל זאת יושבת בבתי כנסיות ובתי מדרשות. חברים מקשיבים – המלאכים מקשיבים לקול התפילות והבקשות... א"כ צריכים אנו לדעת שכל פעם שאנו בביהמ"ד ועושים מצוות הקב"ה שמח בזה ומצפה לזה, וכל אחד באופן המיוחד שבו נברא משלים את הבריאה ע"י העבודה שלו. ויהי רצון שנזכה לקבלת התורה בשתי ידיים ככתוב אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד זאל נשפע ווען רחמים וחסדים טובים על כל ישראל. אמן!

*

אנא נפשי כתבית יהבית

[שפת אמת שבועות תר"נ קטע אחרון:] במדרש רות, אם היה ראובן יודע שהקב"ה כותב עליו 'למען הצילי על כתיפו היה מוליכו. אילו היה בועז יודע שהקב"ה כותב עליו 'ויצבט לה קלי', עגלות פטומות היה מאכילה, להגיד שבחן של צדיקים"... ובמקום אחר [סוף שבועות תרנ"ו] ונראה שאלו האנשים עשו מצוה בשלימות שנתקבל לפניו ית"ש אם היו מתחזקים ביותר הי' מיד גאולה שלימה. וראובן היו מספיקין בידו להשיבו אל אביו ולא היה שוב גלות. וכמו כן בבעז אם היה מתחזק בחסד זה ביותר היה משיח בא מיד. כי בכל מצוה נכלל כל התורה כולה".

דברים אלו צריכים ביאור כראוי, תחילה משמע מהשפת אמת שאלו הצדיקים עשו את המצוה בשלימות כפי שכותב, וא"כ מה שייך לומר כאן על פי המדרש 'אילו?' ואם בכ"ז יכלו לעשות המצוה יותר טוב מדוע החליטה התורה הק' בכל זאת לפרסמם? ועוד יותר וכי חלילה נחשדים אלו הצדיקים שהפרסום בתורה הק' הוא זה שהיה נותן להם כח לעשות חיל יותר בשביל זה?

השפת אמת מתכוון לבאר כאן ב' חלקים ונתחיל בראשון. כי בכל מצוה נכלל כל התורה כולה. כך כותב. ולדוגמא 'מבשרי אחזה אלוק' אשר לראות כן בגוף האדם כידוע האדם עולם קטן הוא, ובכל חלק מגופו יש חלקיקי ד.ג.א. שמהם אפשר לאתר ולשחזר חלקים מהגוף. להבדיל כמו כן כל מצוה מהתורה היא חלק מרמ"ח ושס"ה מצוות שהם בנין וקומה אחת שלימה. וממילא כשאדם עושה מצוה בשלימות הראוי יכולה היא להשפיע יותר

כן מצינו שכותב הר"ר אלימלך מליזענסק ז"ע, על הפסוק 'ויאמר ה' אל משה מזה בידך', שהקב"ה שאל את משה רבינו ע"ה, איזו מצוה אתה לוקח לעצמך שתשתדל בה ביותר ועל ידה תביא לבנ"י את הגאולה השלימה... ובאמת משה רבינו לקח על עצמו את מידת ההכנעה וההתבטלות הגמורה לה' כפי שרואים לאורך כל הדרך עד הגיעם לא"י שלבסוף אף לא נכנס אליה... וזה ממש כדברי השפ"א שהבאנו לעיל.

כעת מגיע החלק השני של השפת אמת וז"ל: "להגיד שבחן של הצדיקים הללו כי בודאי מאחר שזכו שנעשה ממעשיהם פרשה בתורה והקב"ה כתב מעשיהם בספר בודאי היה להם כוונות רבות ונשגבות מאוד. ועכ"ז ראינו שלא עלה על דעתם שהקב"ה יכתוב דבריהם".

מבאר השפ"א נקודה נפלאה ונוראה. כי באמת עצם זה שהקב"ה כתב את אותם מעשים בתורה הק' אות וסימן הוא כי הם עשו זאת בשלימות. אמנם כל כך היו מכניעים את עצמם שכלל לא העלו על דעתם שעל מעשה שכזה יכתבו בתורה. ולכך – אילו ידעו (ולא אילו היו מעלים בדעתם כי אז אולי הוא טעם לפגם) אלא אם היו מביאים לידיעתם שהיו נכתבים בתורה, היו מתאמצים ביותר ומביאים בסופו של דבר את הגאולה השלימה ממש. אך צדיקים אלו חיו כל הזמן שמואמה אינו בזכות העשיה שלהם והלכו כל הזמן על פי הנהגת ה' ע"י הסיבות ששולח להם ולא יחסו לעצמם כלום!

בשם ר' אשר זי"ע מבארים ג"כ על דרך זו את ענין עקידת יצחק. וכבר ידוע גודל עצמת הניסיון הזה שעומד לעם ישראל עד סוף כל הדורות לכל אחד בכל מקום שהוא, וכפי שראינו יהודים שלאורך כל שנות הגלות מסרו נפשם על קידוש ה' ובודאי כל זה הוא מכח מסירות נפשם של אברהם ויצחק. אמנם מבר ר' אשר זי"ע, כי לא יתכן לומר כי העצמה והחוזק של מעשה ניסיון זה הוא מחמת מעשה העקידה גרידא, כי אם כן הלא היה לאברהם אבינו ע"ה ניסיון עצום לאחר העקידה שהרי בזכותו! נושע כלל ישראל לדורי דורות כפי שאנו מזכירים מדי שנה בימים הנוראים... אלא עיקר העמידה בניסיון כך היתה: לאחר העקידה כשחזר אברהם אבינו ע"ה חשב לעצמו: הלא הקב"ה אמר לי 'והעלהו לעולה', וכיצד זה עלה בדעתי לשוחטו ממש... והיה הולך ברעיון זה עד שכלל לא הרגיש שעמד בניסיון או שעשה משהו אלא להיפך. מחשבה זו גרמה לו להגיע להתבטלות גמורה ותלות מוחלטת בסיבות שהקב"ה שולח לו שלא יטעה חלילה לשחטו באמת, וכפי שמצינו באיל שנשלח אליו ונתקע בסכך ועוד ועוד סיבות. (וכמובן שכל זה הוא לחידודא כדי להמחיש את הרעיון איתו חיו כל הצדיקים)... ואלו הם ממש דברי השפ"א זי"ע, שלא עלה בדעתם של כל אלו הצדיקים אפ"י לא מחשבה קלה שהם עמדו בניסיון או שעשו איזה מעשה חסד מושלם – והיא הנותנת שדווקא בגלל זה נחשב להם לעמידה מושלמת בניסיון, וישועת כלל ישראל. מסיים השפ"א: "ולהיפך מדורות השפלים כי מי שנדמה לו שעשה קצת עבודה מגביה ליבו עד לשמים. וצא ולמד ממידתן של ראשונים".

להגיע לרמה זו של עבודת ה', הביטול הגמור לרצון השי"ת והתבוננות בסיבות, היא רק ע"י התורה הקדושה וזו ההזדמנות שלנו בחג מתן תורה הקרב ובא. וכדברי השפ"א כדלהלן: "בפסיקתא אמר רשב"י אין אנכי אלא לשון ניחומים שנאמר אנכי אנכי מנחמכם, וגם דוד אמר לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, למחר כשיבוא הקץ הקב"ה אומר לישראל בני תמה אני איך המתנתם לי כל השנים הללו, וישראל אומרים לפניו, אילולי תורתך שכתבת לנו כבר היו אומות העולם מאבדין אותנו מן".

התורה הק' נותנת לאדם כוחות לעמוד בכל הניסיונות ובכל המעברים שלו. לאורך כל הדרך אנו רואים שעם ישראל כמה להגיע לקבלת התורה ויש לכך סיבה. מבאר השפת אמת כי לפני מתן תורה לא היה מה שיקשר בין מציאות היש לבין הקב"ה הרחניות שהיא ה'אין'. אך ע"י מתן התורה נוצר הקשר בין ישראל לאביהם שבשמים בכל דבר ודבר.

בתחילת הירידה למצרים הבטיח הקב"ה 'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה'. וכן משה רבינו ע"ה הקשה 'מי אנכי כי אלך' והקב"ה עונה לו 'זוהי לך האות כי אנכי שלחתיך'. רואים א"כ שכל הענין הוא להגיע בסופו של דבר לאנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך וכל זאת ע"י המהלך שהבאנו מהשפת אמת זי"ע, של ביטול היש וחיפוש אחר הסיבות שהקב"ה מגלגל לידינו בכל עת. וכשיהודי מתקשר בכל דרכיו לאנכי זוכה להגיע ליתעבדון את האלוקים על ההר הזה'.

"וביום הביכורים כו', שביום הזה מתחדשין בני ישראל כי בודאי בשעת קבלת התורה ניתן לבני ישראל חיות חדש ככתוב 'כי מי כל בשר אשר שמע קול אלקים חיים מדבר – ויחי'. היינו שקיבלו חיות חדש במאמר אנכי ה' אלוקיך. וכאשר חכמים הגידו גר שנתגייר כקטן שנולד... מכ"ש בקבלת התורה שנעשו כולנו גרים".

בכל שנה מתגלה בחג השבועות חיות חדשה שנטמעת בכל אחד, וכל אחד נולד מחדש ויכול מהיכן שהוא לגלות את פנימיות התורה שהיא חיות השי"ת.

"וכמו שאומרים וחיי עולם נטע בתוכינו הוא ענין תורה שבע"פ שנעשו בני" בעצמם תורה כדאיתא קוב"ה ואורייתא וישראל כולהו חד. והענין רמזו חז"ל במנחות יבוא טוב ויקבל מטוב מטוב לטובים. וכמ"ש ז"ל אנכי א'נא נ'פשית כ'תבית י'הבית".

מבאר השפת אמת כי בכל אחד טמון טוב שהקב"ה טבע בו, כפי נוטריקון המילה אנכי, אנא נפשית כתבית יהבית שהקב"ה כתב בתורה ונתן בנו חלק אלוק ממעל שמחיה אותנו. והחידוש הוא דווקא בנו שיש בנו גם חלק של גוף שאנו ביסודינו טובים. וזה הפשט 'פנים בפנים דיבר ה' עמכם', שבזמן קבלת התורה נתגלה הטוב האמיתי הטמון בכל אחד, הציור הפנימי. ועל כן גם מבאר ששתי הלחם שמביאים הינם מחמץ בדווקא. לבאר כי גם ליצה"ר שהוא רומז לחמץ יש ציור פנימי ששם הוא נהפך לטוב. והכל תלוי באדם. וכשהאדם מבטל היצה"ר הוא בטל במיעוטו. וזהו אנכי ה' אלוקיך, כי אלוקיך הוא רומז לצמצום, להורות לכל אחד שגם בצמצום הכי גדול שנמצא יכול להפוך הכל לטובה ע"י שיוזע וחי שיש בו יסוד של טוב מהטוב והמטיב.

*

"ועשיתם אותם"

זה עתה יצאנו מחג מתן תורה. כדי לשמר בקרבינו את השפעות החג הק' הזה ולמשוך אותם הלאה לכל ימות השנה, נביא את סיכום תמצית הדברים ששמענו מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א

עם ישראל עבר במתן תורה מעבר מסוים בו נפתח לו פתח עצום להשגת רצון השי"ת מהאדם. עם ישראל עובד על עצמו ומתכוון במשך חמישים יום למתן תורה כשרגעי השיא הינם בשלושת ימי ההגבלה בהם הם חיים בפרישות ממש, ומצפים להתגשמות 'ואני קרבת אלקים לי טוב'. ננסה לחשוב לעצמינו מה היינו מצפים לשמוע מאת ה' לאחר כזאת הכנה? ... ומה שעם ישראל שומע בקולות וברקים הוא לא פחות ולא יותר: אנכי ה' אלוקיך, לא תרצח לא תגנוב לא תנאף וכו'. הדבר שהכי קשה לאדם הוא להודות בזה שהוא שייך לגניבה ולניאוף ולשאר מידותיו הרעות איתם נולד.

מספרים על ר' אשר בנו הגדול של ה'בית אהרן' מקרלין זי"ע שהקריא לפניו את המדרש הבא: "בהר סיני איני יודע האם הגבוה הנמיך את עצמו או הנמוך הגביה את עצמו, אך כבר נאמר 'וירד ה' על הר סיני' ומכאן שהגבוה הנמיך את עצמו". אמר לו אביו: החייתי בני במדרש זה, כי אילו היינו צריכים להגביה עצמינו אל ה', מי יודע אם יכולנו בכלל... וכן אמרו בגמ' לעולם ינמיך אדם עצמו וישא אשה. או, מי שיש לו אשה קטנה ינמיך עצמו אליה וידבר עמה. ולא יחכה שהיא תגביה עצמה אליו

במה דברים אמורים? אם למשל אדם נמצא בחדר שדולקת בו נורה. אך בחדר הסמוך דולקת נורה יותר חזקה. האדם יהנה מהאור החלש יותר מכיון שכעת הוא נמצא שם. הקב"ה רוצה שנעבוד אותו מתוך עשיית המצוות ע"י הגוף דווקא. ולדוגמא: אם אדם יכוון את כל מצוות קריאת שמע במח, ותהיה לו בהירות מאוד גדולה עד כדי שאם יאמר את המילים יאבד את הריכוז והדביקות הגבוהים שנמצא בהם כעת, אעפ"כ לא קיים בזה מצות ק"ש כלל. מפני שצריך לעשות את המצוות. *החידוש בנתינת התורה היה שאנו צריכים לעשות את המצוות עם הגוף שלנו*. לא חסר לקב"ה עולמות של מלאכים ושרפים ואם מכל אלו בחר דווקא לברוא את העוה"ז משמע שרוצה דווקא את עבודתינו בתוך הגוף. והענין בזה הוא שאם אדם לומד את התורה לבד ללא העשייה אזי אינו מתחיל כלל. התורה מאירה לנו את הדרך אך אנו צריכים לעשות וללכת בדרך של התורה. המדרש מספר על שתי מדינות רומי וסוריה שלא היה להם שום קשרי מסחר. ויהי היום כרתו שתי המדינות ביניהם ברית שלום ומסחר. כמו כן עליונים ותחתונים לא היה קשר ביניהם כלל, עד מתן תורה, אז נהיה שלום בין העליונים לתחתונים. הקב"ה מתקשר איתנו דרך התורה ואנו מתקשרים איתו דרך מעשי המצוות. אך רק דרך העשייה אנו יכולים להתקדם. התורה היא הנורה שמאירה ומכשירה לנו את הדרך. וזה מה שכתוב "וירד ה' על הר סיני", ולאחר מכן "ויעל משה אל ה'".

מובא בגמ' "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, ואם לאו יקרא ק"ש ואם לאו יזכיר לו יום המיתה". מבארים ש'יזכיר לו' הכוונה בלשון מליצה ליצר הרע ולא לעצמינו. אנו צריכים להזכיר לו ליצה"ר שכל הפיתויים שלו הם יום המיתה. ואין בהם שום חיות כלל.

באור החיים הק' מובא שהכל תלוי בראיית האדם ובמחשבתו. יהודי צריך לזכור שיש לו כח שה' הכניס בו להתגבר בכל רגע מחדש על אף שנדמה לו שכעת הוא כבר במצב נתון של נפילה ואין מה לעשות. וזו הסיבה שה' הוריד אותנו במצרים למ"ט שערי טומאה, בכדי לתת לנו את ההבחנה שבכל מצב הוא מוציא אותנו ממצרים, כיזוע שמצרים זה מצב שגם היום עדיין רלוונטי, שכן כעת אף שהאדם נופל עדיין אינו במצב זה 210 שנים ואינו במ"ט שערי טומאה, וא"כ יכול הוא בן רגע לעלות ולחזור לקשר שלו עם הבורא. והתפקיד של האדם הוא למצוא את הקב"ה בכל המצבים ודווקא במקומות הנמוכים. כפי שאמרנו הגבוה הנמיך את עצמו. וכעת אנו צריכים רק להסכים עם זה. הגוף שלנו לא מסכים להזדות בכישלון. והעבודה שלנו היא לשתף את הגוף בעבודה הזו, כי הנשמה נמצאת כל הזמן במצב של חיות והאזנה. גם אם אדם ישן נשמתו שומעת הכל. אך אם אין את ההשתתפות של הגוף אזי לא נשאר מזה כלום. זה היה הקושי של בני ישראל בקבלת התורה, להסכים לעבודה הזו שאחרי כל ההכנה הגדולה שלהם הקב"ה הנמיך עצמו אליהם והם צריכים מצידם להסכים שהם אינם מסוגלים כלל ללא סיוע מאת ה'. והעבודה שלהם היא לבקש רחמים כל הזמן מאת ה'.

"וספרתם לכם ממחרת השבת".

מובא בספר החינוך משרשי מצות ספירת העומר, שהיא הכנה אחת גדולה לקבלת התורה בחג השבועות הבעל"ט, וכשמברכים שהחיינו בשבועות מכוונים אף על הספירה. הצדקים טעו לומר שכונת התורה ממחרת השבת היא על יום ראשון בשבוע מיד אחרי החג, אך כבר נכתב רבות בספרים שפסח אינו דומה לשאר המועדים, משום שביו"ט של פסח ישנה איתערותא דלעילא ממש כמו בשבת קודש, משא"כ שאר המועדים. ולכן קוראת התורה לפסח גם בשם שבת מכיון שהם אמנם באותה בחינה

הפרי הארץ בא לבאר לנו את ענין הספירה בדרכו שלו. בימי הספירה נוהגים אנו לומר "לטהרינו מקליפותינו ומטומאותינו" וכו', מה זה טומאה? הטומאה והקליפה היא בעצם ה"ישות" של האדם.

מספרים כשברא הקב"ה את העולם ברא אף את מלאך המות. שלט המלאך בעולם ועשה את תפקידו. עד שהגיע אברהם אבינו והזהיר את כולם מפניו. חזר המלאך לבורא עולם ואמר: נגמר תפקידי בעולם. אמר לו ה', נשנה את שמך לשטן. וכך המשיך בתפקידו עד שנולד משה רבינו והזהיר את כולם מפניו. חזר וקבל לפני ה'. אמר לו ה', מהיום יהיה שמך יצר הרע. וכך המשיך עד שהגיע הבעש"ט הק' והזהיר את כולם מפניו... והחליפו שמו לנפש הבהמית. וכשהגיע הבעל התניא וחשף שוב את פרצופו האמיתי של מלאך המות, החליף הקב"ה את שמו ל"יש". וכך עד היום הזה ועד ביאת גוא"צ נקרא שמו 'יש'

משל זה אינו אלא המציאות איתה אנו חיים יום יום. מלחמת הישות התמידית של האדם לא פוסקת לרגע. וזוהי שיטת הפרה"א זי"ע שכל זמן שאדם מבטל את ישותו לנגד רצון ה', והוא חי בבחינת אין כלפי הנהגת ה', אזי שם יתפרדו כל פועלי און ואין לקליפה שום שליטה עליו. משום שכשאדם נמצא בבחינת 'יש' אז חל עליו החוק שקבע ה' בבריאה כנאמר, "זה לעומת זה עשה האלוקים", אך כשמכניע עצמו ומתעלה עי"ז לבחי' אין, אז הוא מעל הטבע וממילא ההנהגה היא שונה ומשתנה לרמה של עולם שכולו טוב.

בביאור הדברים: הדבר שמביא את האדם להתנהגות של יש או אין זהו המחשבה שלו. מובא במסכת פסחים, שניים שצלו פסחיהם אחד אוכל ומכוין לשם קרבן פסח ואחד אוכל ומכוין לשם הנאת גופו תאות אכילת בשר נטו, עליהם הכתוב אומר "צדיקים ילכו במ פושעים יכשלו במ". למעשה, שניהם עושים את אותה פעולה, אך המחשבה לוקחת כל אחד מהם בקיצוניות למחוזות אחרים לגמרי.

כעת נראה אי"ה בפרה"א מהי הדרך להגיע למחשבה נכונה ובזמן הנכון. ודרך עבודה זו מתבטאת בשני שלבים: א. לדעת ולהבין שאין דבר בעולם שיש חיות עצמית משלו, זולת חיות השי"ת שרק היא מחיה את הבריאה לפרטיה. ההשגה הזו שהקב"ה הוא זה שמנהל את מהלך חיינו היא שלב הכניסה לעבודת ה', כפי שאומר בעל ההגדה מתחילה עובדי ע"ז... ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, לא נאמר לעובדו אלא לעבודתו, לומר שהעבודה היא ג"כ של הקב"ה, ואצלינו הכל מתנת חנים. ואנו בוחרים האם להכיר שזה ממנו או ליחס את העבודה לעצמינו. ב. אך לא בשביל זה בלבד הוציאנו ה' ממצרים, משום שכל אחד בעולם יכול להגיע להשגה הזו לבדו ע"י קצת מחשבה, שיש כח עליון שמחיה את הבריאה, כדכתיב "מבשרי אחזה אלו-ק", מעבר לטבע ה'פשוט' לכאורה שאנו רואים. רק העבודה האמיתית היא לאחר שהאדם משיג את חיות ה' לבטל את ההשגה הזו, ולדעת שגם מה שאנו מבינים ויש

לנו בהירות במה שעובר עלינו, גם זה הסתר בתוך הסתר לסיבה יותר עמוקה שקבע השי"ת. האמונה היא התבטלות מוחלטת לרצון ה', דווקא בהעדר ההשגה על מה ולמה.

"וספרתם לכם ממחרת השבת, הענין ידוע למאמינים... שבכל דבר גשמי ודיבורים ומחשבות ומדות ורצונות אשר הכל מיד ה' השוכן בתוכם ממש ובלתו אין שום חומר וצורה טעם וריח וכולם פגרים מתים בלתי נמצאים כלל בלא הויתו".

מבואר בספרים שישנם ב' חלקים בחיות ה' המחיים את הבריאה. האחד מכונה בשם ממלא כל עלמין, הוא השוכן בתוך החפץ הגשמי ונותן לו חיות. והשני הוא הסובב כל עלמין, מכיון שחיות זכה כ"כ הוא שאינו יכול לצמצם עצמו להאיר בתוך החפץ הגשמי כי מחמת חוזק האור הזה יתבטל החפץ הגשמי לגמרי ולא יהיה ניכר, ולכן מאירה החיות הזו סביב החפץ. יוצא א"כ שיש ב' רמות של החיות האלוקית הזו. האחת מבפנים והשניה מבחוץ. כשהאדם מחפש ומסכים לשמוע ולראות את הרבש"ע דרך הבריאה הוא יכול לתקשר אפי' דרך הדומם והצומח. כי זהו בעצם תפקיד האדם כפי שנראה בהמשך, להעלות את הבריאה ע"י ההתקשרות הזו.

"והנה צמצום החיות הקודש שבתוך כל מתגשמים נקרא גלות השכינה, כי הצמצום הוא גלות להשוכן בתוכם, ולהיות קודש ישראל עלה במחשבה תחילה והכל נברא בשבילם הרי שהכל מתנהג על ידם ויש לאל ידם להעלות השכינה מעלה מעלה או להורידה ח"ו מטה מטה ע"י עסקיהם שכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם אפילו בתוך הקליפות".

הממלא כל עלמין שביארנו לעיל נמצא תמיד בגלות, מכיון שהישות הגשמית סותרת למציאות הרוחנית. ולכן תפקיד האדם בעולם הוא לגלות ולהוציא את השכינה הזו מגלותה. [ידוע המעשה אצל הבעש"ט הק', שפעם הגיע אחד מנכדיו בוכה. ושאלו מדוע? אמר לו ששיחקו במשחק מחבואים והוא מתחבא כבר הרבה זמן ואף אחד אינו מחפש אחריו... התחיל הבעש"ט בעצמו לבכות ואמר: אף הקב"ה מסתתר כבר אלפי שנים ואף אחד אינו מחפש אחריו!] ולמשל, אם בכל דבר גשמי ישנה חיות המחיה אותה, וחיות זו היא בגלות, ממציא הקב"ה סיבה לאדם להתקשר עם אותו דבר גשמי, בין אם זה בחשק גדול של האדם לאכול או לכל דבר אחר, ובין אם זה בניסיון של כעס וכדומ', הכל לפי המידה והזמן והמקום... יש לאדם כעת תפקיד להוציא את השכינה מגלותה. כיצד? ע"י שבוחן את הדבר הזה ולא נכנע לטבע ולגשמיות, כי אם יכעס על האדם שמכעיסו הרי שלא מאמין שהקב"ה נמצא שם ומחיה את אותו הכעס, אלא מתנהג כאילו זה ישות נפרדת שצריך להסתדר ולהעמיד אותה על מקומה... אך אם יודע שיש חיות ה' בדבר זה, יתגבר על עצמו ויבקש מה' רחמים שלא לגשם את זה יותר ממה שזה עכשיו, כי כשכועס ולא מתגבר הרי הוא מכניס ומצמצם את השכינה למקום עוד יותר נמוך וגשמי וממילא הגלות הרבה יותר גדולה אז, ומה הועיל. אבל כשמחיה את השכינה הזו בהתגברותו, הרי שמקשר את החיות הזו ומחזירה לשורשה. "וזהו חיות הקליפות ר"ל כשנמשך אחד מישראל אליהם הרי השכינה שממשיך עמו מחיה הקליפות והמותרות... והוא הנקרא בשם כתם וטומאה השורה על האדם הממשיך בזה"

אם אדם לא רוצה לשמוע שהשי"ת מחיה את הניסיון הזה שהוא נמצא בו כעת עליו אמרו חז"ל "אין אני והוא יכולין לדור" מכיון שהוא נותן כביכול לישות שלו לשלוט, ואע"פ שגם שם הקב"ה מחיה אותו בצמצום גדול, אך כבר ביארנו שהכל הולך אחר המחשבה ומכיון שהאדם הזה בוחר לא לגלות את ה' אלא לחיות בכפירה הרי שהחיות הזו שנועדה בשביל להחיות אותו בעולם הנצחי, מחיה הוא עצמו איתה את הקליפות ומטמא את עצמו ה"י ואף יוצר מסך המבדיל בינו ובין הקדושה שמסתיר ממנו לראות את האמת. ובהמשך יתבאר בעז"ה מה העצה לזה...

"כידוע שאין שום ריקות בעולם כי אם מקבל טומאה או טהרה וקדושה".

החפץ חיים ממשיל את העולם הזה לסולם, וכולנו יודעים שבסולם משתמשים או לרדת או לעלות אך אף אחד לא עומד סתם על סולם. כמו"כ מבאר לנו הפרה"א בעולם הזה האדם יכול להמשיך ע"ע, או טומאה או טהרה. ואין מצב ביניים. אם אדם חושב להתעייף בעבודת ה' חלילה יידע שזה על חשבון ההתקדמות שלו.

"ולכן כשיצאו ישראל ממצרים שהוא עומק הקליפות בכדי לקבל התורה, בינת נבונים תסתתר עד אחר ספירת ימי טהרתם מדרגא לדרגא חמשים יום שהם שערי בינה ותשובה לשוב מדרכם הראשון ולזכך חמרם, ובלתי זה לא היו יכולים לקבל הבינה והחכמה שהוא התורה".

לאחר שהאדם פוגם ומחיה את הקלי' הרי יוצר מסך המבדיל כפי שביארנו, ולכן חייב לפני כניסתו חזרה לקדושה לעבור תהליך של הורדת המסך המבדיל הזה. חמישים שערי בינה הם ההתבוננות שהאדם מתחיל לתת בדברים שעוברים עליו. במקום שהחומר ימשוך את האדם כלפי מטה כפי שהיה עד עכשיו יכול הוא למשוך את החומר למעלה כפי רצון הבורא. אך בלי המעבר הזה אי אפשר להגיע לשערי הקדושה מחמת המסך המבדיל. ולהתנהגות זו מכנה הפרה"א בשם 'חכמה תתאה', שאדם מכניס את החכמה שלו לגלות בכל דבר את חיות ה' ולהכיר שה' נמצא איתו בכל מקום ובכל מצב

"ואם האדם עוסק בכל ענינו בדביקות השכינה... הוא הנקרא ייחוד קוב"ה ושכינתיה ועסק כזה הוא בירור יותר מן הקליפות שאפשר להגיע לקבלת התורה".

*

"טעם החיים"

איתא הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם שבו ניתנה תורה לישראל'.

מובא בשם הבית אהרן מבעלז זי"ע, מהו ההבדל בין ר"ה לשבועות? שבר"ה נידונים על הגשמיות, ושם אדם יכול לוותר שיהיה לו פרוסת לחם אחת פחות במשך השנה... אך בשבועות נידונים על הרוחניות של אדם וברוחניות אין מקום לווייתורים! אך לכאורה יש להבין מה שייך לימוד הגמ' הכל מודים דבעינן נמי 'לכם', היינו חציו לה' וחציו לכם כלומר גשמיות, הלא חג מתן תורה היה צריך להיות כולו רוחני בלתי לה' לבדו? מספרים שפעם נכנס חסיד אחד לבעל הדברי חיים מצאנז זי"ע, והמתין בתור שעות ארוכות. לכשנכנס שאלו הרבי: האם טעמת משהו? השיב החסיד: באתי אל הרבי כדי לקבל רוחניות. ענה לו הרבי: גם הנשמה הגיע לעוה"ז רק כדי לקבל רוחניות אך אם לא ניתן לה גם גשמיות הרי שתחזור ותתעלה לגזי מרומים...

החידוש שמבאר לנו השפ"א הוא הקשר הבלתי נפרד בין הגשמי לרוחני. הגוף הינו הכלי שמחזיק את הנשמה והוא עצמו מורכב מחמשה לבושים, עור בשר גידים עצמות ומח העצם. ובאמת כיצד ניתן לחיות עם שני ניגודים אלו.

'בראתי יצר הרע בראתי תורה תכלין', כשהנשמה למעלה בעולם העליון עולם האחדות, שם הכל אחד ואין צורך בלבושי הגוף. אולם לאחר שאמר הקב"ה בראתי – כלומר השתלשלות לעולם הבריאה והלאה עד לעולם המעשה, שם יש יצה"ר – הוא גוף האדם. כמו כן בכל בריאה ובריאה ישנו גם המושג 'את זה לעומת זה עשה האלוקים', ולכן הדרישה מהאדם היא להגביר את השכל על הרגש היינו שליטת הנשמה על הגוף. וכן מובא בתהלים, 'אשרי משכיל אל דל', דל הוא רומז לגוף שללא הנשמה אין לו כלום, ואשרי מי שמשכיל כלומר שעובד להגביר את השכל על הגוף להכריע במלחמת הגוף מול הנשמה.

הדרך להכניע את הגוף הוא רק ע"י עסק התורה הק' והמצוות. אנו אומרים בכל יום 'אשר בחר בנו כל העמים ונתן לנו את תורתו'. כשהקב"ה בחר אותנו לעם, חלק אלוק ממעל, נתן לנו גם כלי כדי שנוכל להתמודד עם הניגוד הזה של דרישות הגוף. על כן יהודי שלא עוסק בתורה הרי הוא יותר גרוע מגוי חלילה, וכפי שמובא 'ישראל כשירדים, יורדים הם עד הדיוטא התחתונה ביותר'... משום שככל שהנשמה כעת יותר גדולה וזה בחר בנו מכל העמים כלומר – מעל לכל העמים, לכן נתן לנו את תורתו, וכפי שאמר

'כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו' ממילא חייב אדם את התורה כי הוא במצב של סיכון גבוה יותר משאר הברואים...

הפרי הארץ מבאר כי כשם שהתכלין אינו המאכל אלא רק מטעים ומכין אותו להיות ראוי לאכילה, כמו כן התורה היא אמצעי להביא את האדם לתכליתו בעולם והיא לגלות את הקב"ה בבריאה. [ובמאמר המוסגר מובא כי כשהפריד הקב"ה בין המים העליונים למים התחתונים בכו המים התחתונים 'גם אגן בעינן למהוי קמיה מלכא' (גם) אנו רוצים להיות בקרבתו של המלך), אמר להם הקב"ה שיקבלו שני דברים: א. ניסוך המים בשמחת בית השואבה.

ב. על כל קרבן תקריב מלח. וביארו חסידים ששולחנו של אדם דומה למזבח, א"כ כל פעם שאדם מטעים את תבשילו במלח הרי הוא מכשיר את שולחנו כמזבח ויכול לקבל קדושה מהאוכל... עכ"פ גם כאן, כל עוד שהגוף לא מקבל את התבלין שהוא התוה"ק לא יוכל להגביר הנפש על הגוף...

'דאיתא גדולה תורה שנותנת חיים בעוה"ז ובעוה"ב'. התורה היא הממוצע בין הנגלה לנעלם, והיא הכלי שעוזר לאדם גם בעוה"ב. הן העוה"ז והן העוה"ב תפקיד אחד להם – לגלות את הקב"ה הנסתר, רק בעוד שבעוה"ז הנסתר הוא בתוך השקר הגשמי, ההסתר בעוה"ב הוא בתוך הרוחניות, כי

הקב"ה הוא א"ס ב"ה ותמיד יש מקום לגילוי ההעלם ברובד עמוק יותר.

'דכתיב תורת ה' תמימה משיבת נפש', כי הנפש מלמעלה היפוך כל מעשה עוה"ז והגוף, לכן הנפש והגוף נלחמים זה עם זה ואיתא במדרש ויקרא וגם הנפש לא תמלא משל לעירוני שנשא בת מלכים אפילו מאכילה כל מעדנים אינו יוצא ידי חובתו. כמו כן הנפש לא תשבע ממעות ומעש"ט שהיא מלמעלה ע"ש'.

מבאר השפ"א ז"ע הגוף והנפש הינם שונים בתכלית כמו אותו עירוני שנשא את המלך... כמו כן הגוף לא יוכל אף פעם לספק את הנשמה, כי הנשמה דורשת מזון הראוי לה – הדביקות ברוחניות, והתורה היא המורה דרך כיצד להביא לשלום בין הגוף לנשמה. וזה מבאר השפ"א עפ"י הפסוק 'תורת ה' תמימה משיבת נפש, שהיא משיבה ומשלימה בין הגוף לנפש, וכן 'דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום', שעושה שלום לנפש.

'שהתורה מורה דרך איך להשיב את הנפש בגוף, לכן איתא אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. פי' שבלי התורה אין הנפש מתיישבת לעשות פעולות הראויות לה'.

אדם שיש לו כאבים בחי' 'אוי', אלו הם בפנימיות כאבי נפש. כי גם כאב גופני הרי הוא שייך למנגנון שמורה על כאבי הנפש, והטעם לכאבים אלו מגלים לנו חז"ל – מעלבונה של תורה. שלא נותן לנפש את חלקה, ולכן הנפש משתוקקת כל הזמן לקבל חיות מהתורה. דבר זה ניתן לראות בבירור בימינו. 'להבדיל' בעולם החופשי כשיש לאדם מצוקה נותנים הוראה להניח לו שיעשה כרצונו ולא להכביד עליו... אך דבר זה לא פותר לו את הבעיה כיון שהצער שיש לו הוא צער הנפש ואם יתן דרוך ליצריו ותאוותיו, לא רק שלא יבוא על סיפוקו – סיפוק הנפש, אלא אדרבה תתאוה יותר ויותר ועדיין לא תבוא על סיפוקה עד כדי שיגעון של ממש חלילה... משא"כ תורתנו הק' נותנת לאדם דרך דוקא ע"י השתקת התאוות והתגברות, ודווקא זה נותן לנפש מנוחה. חופשי הוא מי שעוסק בתורה, אולם מי שאין יצרו בידו הרי הוא משועבד יותר ויותר לרצונותיו ותאוותיו ואין אדם מת וחצי תאוותו בידו..

'לכן הקדושים שהיו לפני מתן תורה יכלו לעמוד רק ע"י מסירות נפש ושלא על פי דרך הטבע כלל. אבל משנתנה תורה יכולה הנפש להתיישב בגוף. וזהו אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

*

שיעור הכנה לשבועות שפ"א תשע"ג

איתא בשפ"א (תר"נ) במדרש (רו"ר ה, ו) רות אם היה ראובן יודע שהקב"ה כותב עליו למען הציל (בראשית לז, נב) על כתיפו היה מוליכו אילו היה בועז יודע שהקב"ה כותב עליו (רות ב, יד) ויצבט לה קלי עגלות פטומות היה מאכילה אותו דבר כתוב באהרן אילו היה יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עליו הנה הוא יוצא לקראתך בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו לכאורה קשה וכי הצדיקים האלה עשו את זה בשביל כבוד שאילו יודעים שהיה כותבים מעשה זה בתורה היו עושים יותר הרי הצדיקים האלו עשו את זה כי הם צריכים לעשות את זה?

אומר המדרש לומר כשאדם עושה מצוה יעשנה בלבב שלם לכאורה מה המדרש רוצה להגיד פה שהצדיקים האלו עשו את זה בלבב שלם או לא?

השפ"א (תרנ"ו) אומר שבוודאי אלה האנשים עשו את המצוה בשלימות והראי' שנתקבל לפניו ית' שמו כי אם הם לא היו עושים בשלימות בוודאי התורה לא היתה כותבת דבר זה א"כ אם הם עשו בשלימות מה המדרש אומר אילו היה יודע אלא וודאי אם הם היו מתחזקים ביותר דיש לעשות מצוה ויש לעשות מצוה יש שמגיעים להתפלל ואפשר להגיד שהתפלל או שמגיעים להתפלל ומתפלל כמו שצריך ומוציא את הקשר בורא בתפילה וממילא אם היו מתחזקים ביותר דהיינו ראובן אהרן ובעז היה מיד גאולה שלימה אצל משה אם אהרן היה עושה תופים ובמחולות היה מביא גאולה שלימה בעז אם היה מביא לה עגלות פטומות היה מביא את הגאולה וכן אצל ראובן שוישמע ורצה להציל אותם מידו ולכן אמר שיכניסו אותו בבור אך אם היה מוליכו על כתיפו ומחזירו לאביו היה מביא את הגאולה השלימה ולא היה שוב גלות נכון שהוא עשה ויצא יד"ח אך אם היה מתחזק יותר היה מרוויח יותר משל להאדם שעומד על המים במעין אדם טיפש שותה והולך הלאה ואחרי זה מוצא את עצמו בלי מים אך החכם עיניו בראשו מיד ממלא לעצמו חביות של מים אותו דבר בתפילה אדם יכול להיכנס להתפלל אבל אח"כ איבד את זה ואדם אחר לוקח חיות מהתפילה למשך כל היום זה הבחירה של האדם וממילא פה אצל הצדיקים הם באמת עשו את הדבר כמו שצריך כי אם זה לא היה כמו שצריך לא היה הקב"ה מעיד עליהם אך אם היה מתחזקים ביותר היה גאולה שלימה כמו אצל ראובן שאילו היה משיבו אל אביו לא היה גלות וכמו כן בבעז אם היה מתחזק בחסד זה ביותר היה משיח מיד בא כי בכל מצוה נכלל כל התורה ותחית המתים.

היום יש בדיקה די אן אי שכל אבר יש לו את כל האברים שלו וממילא אם לאחד יש כויה ח"ו בפנים לוקחים עור מהרגל ושמים בפנים האדם מורכב מתרי"ג מצות אך בכל מצוה כלול כל המצוות וממילא אם היה אדם עושה מצוה אחת ביותר היה מביא לא רק את הגאולה העצמית אלא גם את הגאולה הכללית.

הנועם אלימלך אומר שיקח לעצמו מצוה אחת ויהי בו זהיר טפי לכאורה האדם צריך לקיים את כל התורה כולה? מסביר הנועם אלימלך כשאדם צריך לעשות מצוות איך שייך שיקיים את כל המצוות כמו שצריך לכן שיקח מצוה אחת ויקיים אותה כמו שצריך עם כל המסירות נפש וזה יתן להאדם כח לעשות את כל המצוות האחרים כמו שצריך.

הנועם אלימלך אומר שהקב"ה שאל את משה רבינו ע"ה מה זה בידך דהיינו איזה מצוה לקחת בידך שזכית דרך זה להגיע לדרגות שהגעת ענה לו משה רבינו ע"ה מה מטה דהיינו הכנעה ושפלות וזה מה שהשפ"א אומר שאילו בעז היה מתחזק בחסד זה ביותר היה משיח בא מיד כי בכל מצוה נכלל כל התורה ותחית המתים.

והקשינו מקודם על המדרש הנ"ל לכאורה אם הצדיקים עשו כמו שצריך מה זה האילו היו עושים יותר וקשה אם עשו כמו שצריך או לא וכי הם עשו את זה בשביל הכבוד שלהם שאילו היה יודעים שכתוב בתורה היו עושים יותר?

השפ"א (תר"נ) יש לו עוד מהלך להגיד שבחן של הצדיקים הללו כי בוודאי מאחר שזכו שנעשה ממעשיהם פרשה בתורה והקב"ה כתב מעשיהם בספר בוודאי היה להם כוונות רבות ונשגבות מאוד דהיינו שבוודאי הצדיקים עשו את המקסימום שהם יכלו לעשות ועם כל זאת ראינו שלא עלה על דעתם שהקב"ה יכתוב דבריהם אדם אם שואלים אותו אם הוא יתפלל אזי הוא עונה שהוא יתפלל אך מיד כשגמר את התפילה לא מרגיש ולא זוכר בכלל שהוא התפלל וממילא הצדיקים פה עשו פעולה כגון ראובן שהציל את יוסף הוא חשב לעצמו שהוא לא עושה שום דבר והתורה רוצה להדגיש שהצדיקים האלה עשו ולא עלה על דעתם שהם עושים משהו וזה התורה רוצה להדגיש לא שהצדיקים האלה היו עושים יותר משום שהם עשו את המקסימום שהם יכולים אלא רוצה להדגיש שהצדיקים לא חשבו שמישהו מתרגש מהמעשה שהם עשו שאם לא כן על כתיפו היה מוליכו ועגלות היה מאכילה.

פעם אחת נכנס יהודי אחד אל הנודע ביהודה זי"ע וראה שם את הספר תולדות יעקב יוסף מתחת לשטיח אמר אותו יהודי לנודע ביהודה אם תניח את התולדות זי"ע עצמו על הריצפה מתחת לשטיח הוא ישתוק כמו שהספר שותק ולא יגיב כלום.

השבוע היה היארצייט של הרה"ק רבי שלומקה מזוועיל זי"ע שאצלו בבית היה לו כלה אלמנה שגרה אצלו ואחרי כמה שנים אותה כלה התחתנה ועזבה את הבית של הרה"ק רבי שלומקה מזוועיל זי"ע ואז היה עוד אלמנה בירושלים והריחה שיש חדר ריק בבית של הרה"ק רבי שלומקה מזוועיל ואפשר להגיע לשם ולהתנחל שם הגיעה אותה אלמנה

אל הרבי מזוועיל ושאלה אותו אם היא יכולה לשהות בחדר הריק לילה אחד ובאמת האלמנה הזאת התכוונה להשאר שם לתמיד הסכים הרבי מזוועיל וכך נכנסה האלמנה לבית בחדר ולא יצאה משם בני הבית ראו שהאלמנה הזאת לא יוצאת התחילו לרמוז לה שתצא ולא עזר כלום אז התחילו להפעיל עליה לחץ אז האלמנה התחילה לצעוק ואז הגיעו הצעקות אל האזניים של הרבי מזוועיל ושאל מה קורה אז הסבירו לו שהאלמנה הזאת נמצאת פה הרבה זמן והיא לא רוצה לצאת אז אמר להם הרבי מזוועיל שהוא לא מרשה להציק לה והסיבה לכך היא משום שבשעה שהגיע לארץ ישראל עבר דרך העיר שהיתה גרה שם ולא היה לו איפה לישון ואותה אישה הכניסה אותו לבית שלה לכן יש לי הכרת הטוב ואסור להציק לה לימים רצו לבנות שירותים לרבי מזוועיל ואז היו בונים את השרותים בחצר והמקום שרצו לבנות זה היה מתחת לחלון של החדר של האלמנה ואז התחילה האלמנה לצעוק שהיא לא מסכימה שיעשו כזה דבר מתחת לחלון שלה ולא עזר לה הרבה לא שאלו אותה ובנו שם שירותים הלכה אותה אלמנה לכל השכנים שיתנו התנגדות וקראה למשטרה אז קראו לרבי מזוועיל שהוא בעה"ב אז אמר הרבי מזוועיל שהיא האלמנה צודקת מה פתאום הולכים לעשות לה מתחת לחלון שירותים ואז כל בני הבית התרגזו והתחילו קולות עד שראה שאין לו ברירה אז אמר לגבאי שלו ר' אלי רוט נלך לעשות ישוב דהיינו שהרבי מזוועיל היה הולך למקוה ושואלים אותו שאלות ועונה תשובה אמר לו הגבאי מה אני שואל אותך בקשר לאלמנה הזאת אמר לו הרבי מזוועיל תשאל כך יש אלמנה שדירה בדירה והשכירה את הדירה לעוד אנשים שיגורו מסביבה ועכשיו כל האנשים ששכרו את הדירה ממנה רוצים לבנות שירותים מתחת לחלון שלה איזה עצה יש לעשות מהסיפור הזה לומדים שהיה לרבי מזוועיל הכל והדירה היתה שלו אך לא נפלה לו לרגע מחשבה שמגיע לו משהו.

וזה מה שהשפ"א אמר ראובן עשה פעולה אך לא נפל לו לרגע שעשה משהו וכן זה באברהם אבינו ע"ה שעשה מעשה של עקידת יצחק ועד היום הזה אומרים כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמך את כעסך מעלינו שואל ר' אשר זצ"ל אחרי שאברהם אבינו ע"ה עשה כזה דבר היה צריך להסתובב ב"ה זכיתי שבזכות המסירת נפש שלי יש קיום לכלל ישראל לכמה אלפי שנים?

אומר ר' אשר לא רק שלא הסתובב בגאווה אלא גם היה שבור בעצמו משום שהקב"ה אמר לאברהם אבינו ע"ה קח נא את בנך את יחידך את יצחק ואעלהו לעולה אברהם אבינו הבין שהקב"ה רצה שישחוט את בנו ואח"כ כשהגיע הרגע שאברהם אבינו ע"ה רצה לשחוט את יצחק מיד קרא לו אברהם אברהם תעזוב לא אמרתי לך לשחוט אותו אלא אמרתי לך העלהו ואסקוה דהיינו שתעלה אותו לעולה ואח"כ תוריד אותו ועכשיו שהעלית אותו תוריד אותו התחיל אברהם אבינו ע"ה אח"כ להסתובב איזה רוצח אני יכלתי להרוס את כלל ישראל אם הייתי שוחט את יצחק שזה דבר שהקב"ה בכלל לא ציוה עלי וא"כ עד סוף ימיו לא חשב לרגע שיש לו איזה זכות של עקידת יצחק חוץ ממחשבה אחת היתה לו איזה רוצח אני יכלתי להרוס את כלל ישראל ע"י זה שהייתי שוחט את יצחק.

וזה מה שהשפ"א אמר פה שעם כל זאת ראינו שלא עלה על דעתם שהקב"ה יכתוב דבריהם דהיינו שלא חשבו שעשו משהו בכלל שאם לא כן על כתפו היה מוליכו ועגלות היה מאכילה וזה לאות כי לא עלה על דעתם להיות מעשיהם נזכרים לפניו ית' שמו להיפוך מדורות השפלים כי מי שנדמה לו שעשה קצת עבודה דהיינו לא שעשה עבודה וג"כ לא קצת אלא נדמה לו שעשה קצת מגביה לבו עד לשמים והוא סימן דלא ידע כלום שבוחי דהיינו סימן דלא ידע מאיפה יודעים שהיהודי הזה לא ידע כלום מזה ששבוחי שרוצים שישבחו אותו ולכן מביאים את כל רות בקבלת התורה בשביל להגיד להאדם שידע שלא עשה כלום כמו שידוע הווארט של הרה"ק ר' מנדלי מרימנוב זי"ע יהודי שעשה מצווה וידע שעשה סימן שעדיין לא התחיל לעשות את המצוה אך אם מרגיש שלא עשה כלום לאחר המצוה יכול להיות שאז כבר התחיל לעשות משהו.

בפסיקתא (רבתי כאן ד"ה אנכי ד' אלקיך) תני ר' שמעון בן יוחאי אין אנכי אלא לשון נוחמים היך כדא' אנכי ה' אלקיך אנכי הוא מנחמכם למחר כשיבוא הקץ הקב"ה אומר להם לישראל בניי תמוה אני האיך המתנתם לי כל השנים הללו וישראל אומרים לפניו אילולי תורתך שכתבת לנו כבר היו אומות העולם מאבדים אותנו ממך וכן דוד אמר לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי ומסביר השפ"א (בתר"י) ע"י התורה יש להאדם כח לעמוד בגלות ובמעברים כי הנה בתחילת הירידה למצרים כתיב (בראשית מו, ד) אנכי ארד עמך דהיינו שהקב"ה אמר להם לישראל בשעה שירדו למצרים תדעו לכם יהודי הוא אף פעם לא לבד ומה הנפק"מ בין הגלות לגאולה זה האות א' כששומעים את האלוף של עולם וזה ההשגחה פרטית וזה הטוב והאמת אז היהודי לא בגלות וזה אנכי ארד עמך

דיש את האלופו של עולם שלירידה יש ג"כ תכלית של האנכי ואנכי אעלך דהיינו שברגע שהאדם שומע את האלופו של העולם אזי הוא כבר לא נמצא בגלות.

וגם משה רבינו ע"ה שאל מי אנכי (שמות ג, יא) והשיב לו הקב"ה (שם יב) זה לך האות כי אנכי שלחתיך ברגע שתראה ובנ"י ג"כ רואים שהכל מאיתו ית' תעבדון את האלקים על ההר הזה דהיינו שאז הם ישיגו את העבודת ה' תלוי איך האדם לומד אם האדם לומד לשם הידיעה או שהאדם לומד בכדי להיות אחד עם הרבש"ע וזה רק ע"י התורה וזה הענין של נתינת התורה שלפני שהרבש"ע נתן את התורה לא היה אפשרות לבנ"י לקשר כל דבר אליו ית' וברגע שהרבש"ע נתן את התורה שזה הממוצע בין האין ליש והחכמה מאין תמצא איסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא אורייתא מחכמה נפקא זאת אומרת שהחכמה שמשם יצא התורה והתורה הוא החיבור בין האין ליש בין הקב"ה לישראל וממילא אם אדם נמצא בתורה אזי הוא מקושר לרבש"ע וצריך האדם להאמין שבתוך התורה זה שיא הרוחניות שיכול להיות בתוך הגשמיות וא"כ יוצא שברגע שהאדם לומד תורה בידו להגיע לבחי' של אנכי.

אומר השפ"א (בתר"נ בד"ה וביום) שביום הזה של קבלת התורה מתחדשין בני ישראל כי בודאי בשעת קבלת התורה מקבלין וניתן לבנ"י ישראל חיות חדש וכל הדבר הזה של החיות הוא כמו דכתיב (דברים ה, כב) כי מי כל בשר אשר שמע קול אלקים חיים מדבר מתוך האש ויחי היינו שקבלת חיות חדש היה במאמר אנכי ה' אלקיך וכאשר חכמים הגידו גר שנתגייר כקטן שנולד דמי שניתן בו נפש קדושה מכל שכן בקבלת התורה שנעשו כולנו גרים וכמו שמברכין שנתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו דהיינו מתי הגיע החיי עולם מתי שנתן לנו את התורה ולפני קבלת התורה לא היה לבנ"י את הכח לקשר כל דבר אליו ית'.

והוא ענין תורה שבע"פ שבנ"י נעשים תורה בעצמם כדאיתא (זוהר ח"ג ע"ג ע"א) אורייתא וקוב"ה וישראל חד הוא כל יהודי כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים שהם כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה א"כ יוצא שכל יהודי הוא התורה עצמו וכמו שהתורה בבחי' של הקב"ה כמו שר"ת אנכי אנא נפשי כתבית יהבית כך גם הישראל הוא בבחי' של הקב"ה כמו דאיתא במנחות (נג, ע"ב) יבוא טוב – שזה משה ויקבל טוב – שזה התורה מטוב – זה הקב"ה לטובים – זה ישראל שכל זה נתקיים בקבלת התורה ועל זה נקרא השי"ת טוב ומטיב כדכתיב (תהלים קיח, סח) טוב אתה ומטיב למדנו חקיך הוא טוב האמיתי והטביע הטוב בתורה ובישראל ובמשה רבינו ע"ה וכמו שאמרו חז"ל אנכי ר"ת אנא נפשאי כתבית יהבית ומסיים אלקיך א"כ נעשין בני ישראל עצמן טובים וכתיב (דברים ה, ד) פנים בפנים דיבר ה' עמכם כי נתגלה לבני ישראל ציור הפנימי כי האדם נברא בצלם אלקים והוא רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה וזה ציור הפנימי נתגלה בשבועות ולכן איתא (זוהר ח"ב קסג עב) בעצרת אית בי' ביטול יצר הרע משום שליצה"ר יש כח רק היכן שיש את בחי' יש אך היכן שיש בחי' אין אין ליצה"ר שליטה וממילא היות ובקבלת התורה הגיעו לנקודה של אנכי דהיינו בחי' אין של אנא נפשאי כתבית יהבית וממילא התבטל היצה"ר ושתי הלחם הם חמץ מהאי טעמא כדאיתא בזוה"ק שבעצם היצה"ר הוא קדוש רק הוא מצטמצם כי בוודאי בציור הפנימי יש ג"כ שורש ליצה"ר ושם הוא טוב ונהפך לטוב ומתבטל במיעוטו לכן בעצרת שמתגלה דרך התורה והפנימיות מתבטל היצה"ר.

בפסיקתא ארשב"י אין אנכי אלא לשון ניחומים אנכי אנכי וכו' מנחמכם (ישעיה נא, יב) לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי (תהלים קיט, צב) שבלי התורה א"א להחזיק בעניי שכל הכח שעניי לא ישלוט על האדם זה רק ע"י התורה כי הנה בתחילת ירידה למצרים כתוב (בראשית מו, ד) אנכי ארד עמך ואנכי אעלך דהיינו כל זמן שהאדם חי עם האנכי דהיינו אלופו של עולם אין מצרים אין גלות וגם משה רבינו ע"ה שאל מי אנכי (שמות ג, יא) והשיב לו הקב"ה (שם יב) זה לך האות כי אנכי שלחתיך תעבדון את האלקים על ההר הזה ועל זה נאמר (שמות כ, ב) אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך פי' זה האלקות שנתן השי"ת בבנ"י זה היה לנו למושיע ויהיה לנו למושיע בכל הצרות.

*

והנה עומדים אנו כעת לפני קבלת התורה ולכאורה מה נתחדש לנו בזה מה שלא היה מקודם גם הלא מצאנו אברהם אבינו זקן וישב ולומד תורה יצחק זקן וישב לומד תורה וכן יעקב אבינו למד תורה ושם בן נח היה לו ישיבה לפני קבלת התורה וא"כ מהו החידוש עכשיו בעת נתינת התורה מה שלא היה עד עכשיו ועוד קשה מה יש בזה שמקבלים אותו כל שנה מחדש הרי קבלנו את התורה בפעם אחת ומספיק עד סוף כל הדורות ולמה צריכים אנו לקבל אותו כל שנה מחדש.

והנה איתא בשפ"א [תרל"ג] בגמרא פסחים (סח ע"ב) רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא שאי לאו האי ימא שלמדתי תורה ונתרוממתי הרי הרבה אנשים בשוק ששמו יוסף ומה ביני לבינים וע"ז שואל השפ"א וקשה אדרבה לא היה רב יוסף כזה נמצא כלל זאת אומרת אם אתה לא היית לומד אזי זה לא היה בנמצא כלל וא"כ למה הוא אומר כמה יוסף איכא בשוקא ועוד קשה למה דווקא שוק ולא דבר אחר.

והנה בחג השבועות אנו קוראים מגילת רות וכל הענין שלו קאי על חסד שהוא עשה ואבימלך לא רצה לעשות חסד והוא כן עשה חסד ואיתא במדרש דאלו בועז היה יודע שהתורה הולך לכתוב עליו אז הוא היה מביא לה עגלות מפטמות ולכאורה קשה רק אם התורה אומרת אז הוא יביא ובלי זה אי אפשר להביא ומה זה משנה כ"כ והנה איתא בנועם אלימלך וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי ד' אלקיך שכל התרי"ג מצוות וכל הקבלת התורה הכל היה כדי להגיע ולראות שאנכי ד' אלקיך לדעת שהכל מאתו ית' והזוה"ק קורא להתרי"ג מצוות תרי"ג עיטים שזו עצות איך להגיע ולראות שהכל מאתו ית' ולהיות אחד איתו ואדם שהוא לומד תורה והתורה מחכמה נפקא והחכמה מאין תמצא שזו האין סוף ב"ה שזו המקור של הכל והמגע הכי פחות לבושים זהו אך ורק בתוך התורה ובעצם היו צדיקים שמתו שהם למדו תורה הם ראו את היש האמיתי זאת אומרת בעצם מתי שאדם לומד תורה יש לו את אפשרות להגיע לזה ורק זה הכל תלוי באדם בעצמו עד כמה הוא עם לבושים ומסכים ואם הוא פחות אזי הוא רואה יותר ואם הוא יותר גשמי אזי הוא רואה פחות והכל תלוי באדם בעצמו ואנכי ר"ת אנא נפשית כתיבת יהיבית זאת אומרת בעצם בתוך התורה נמצא רוחו של הקב"ה ובעצם למה קבלנו את התורה עם לא תגנוב ולא תקום ולא תרצח וכבד את אביך שזה בעצם לבושים אלא ההסבר הוא דהקב"ה נתן כך את התורה כדי שאתה תוכל להבין את זה ותדע שזה רק משל להגיע להנמשל הקב"ה אשר בעצם מאיר ומחיה הכל והוא נמצא בתוכו ממש ובעצם מתי ההבדל בין לפני קבלת התורה ואחרי לפני זה הכל היה מושגים וחוקים מלא עם לבושים ועם הסתר זאת אומרת זה היה עם כזה לבוש שאנחנו לא יכלנו להשיג אותו מתוך לימוד התורה זאת אומרת אדם למד תורה אבל הוא לא נהיה אח"כ אחד עם הקב"ה ורק אחרי קבלת התורה אזי נהיה דבר כזה אשר אדם לומד תורה ואז פתאום הוא יכול להיות אחד עם הקב"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר כל פעם שיהודי מתיישב ללמוד תורה אזי אתה לומד אנכי ד' אלקיך ואז אתה יודע מזה שהכל מאתו ית' שמו.

והנה יש כאן שלשה שלבים יש נותן התורה ויש מקבל את התורה ויש באמצע שזה התורה והנה נותן התורה זה הקב"ה אשר נמצא בתוך התורה והוא התגלה לנו שאנחנו יכולים ע"י התורה לבוא להתקרב אליו ולמה דרך יהודי מסוגל לתת הכנעה להשני משא"כ גוי לא מסוגל לתת הכנעה להשני ולהפשיט את עצמו ולבטל את עצמו ולחיות עם התורה וכמו דאיתא באור החיים הק' על כמעשה ארץ מצרים אשר מביא אתכם שרק יהודי יכול לשמור על העינים ועל לב ועל המוח ועל התאוות אבל גוי לא מסוגל לזה ולמה דהגוף מתנגד לכל דבר שבקדושה משא"כ יהודי אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים ומתי שהיה קבלת התורה אזי אנחנו נהיה כגר שנתגייר וכמו גר שהוא מקבל רוח חדש וכמו"כ בעת קבלת התורה קיבל התורה גלוי יותר מהקב"ה והקב"ה בעצמו התגלה לנו עוד יותר וכן אנחנו קבלנו גלוי עוד יותר ממה שהיה עד עכשיו וכמו"כ זהו נמצא אצל כל אחד ואחד את הגלוי הזה של הקב"ה וזהו נקרא ישראל ואורייתא קוב"ה אחת זאת אומרת אין מצב שיש ישראל ויש אורייתא ויש קוב"ה שזה ח"ו שלשה דברים נפרדים אלא הקב"ה אחד ואורייתא זהו קוב"ה והם אחד עם השני באחדות גמור ואורייתא זה אנכי שזה ר"ת אנא נפשית כתיבת יהיבית וישראל אותיות יש שישים רבוא אותיות לתורה זאת אומרת שכל אחד קשר לתורה שכל השלשה הכל אחד גמור וכמו שהערוגות הבושם מסביר בעת קבלת התורה אם כל אחד שייך לתורה אזי מי אמר קודם ומי אמר אח"כ אלא מסביר כנ"ל שכל אחד התחבר להאות שלו ואמר את שלו וכך כולם אמרו

בפעם אחת והם נהיו דבוקים בבורא ית' וכמו שמונה מספר לכוכבים שכל כוכב מאיר וכמו"כ כל יהודי מאיר בצורה המיוחדת שלו ובצורה החשובה שלו שמהו אחר לא מאיר בצורה שלו וכל אחד מאיר בנפרד בדרך מיוחד בשבילו.

ואומרים באני מאמין באמונה שלימה שזאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו ולכאורה הלא הכל הקב"ה עושה ואם הוא יחליט יום אחד לתת תורה חדשה אזי משהו יכול להתנגד לזה אף אחד וא"כ למה אומרים שאנחנו מאמינים שלא תהא תורה אחרת מאיפה אנחנו יודעים אלא הת' הוא כנ"ל שהתורה זה לא משהו נפרד או חוקים מאת התורה אלא זהו עצמותו של הקב"ה וכמו שהיום אומרים לך בכביש תיסע על תשעים ומחר יהיה חוק חדש שמותר לנסוע על מאה ועשרים היום אומרים לך כן תיסע ומחר יגידו לך אל תיסע היום יגידו זה טוב לך ומחר הם יגידו שזה לא טוב לך זהו המלך ויש לו את חוקים שלו אך התורה זו העצמות של הקב"ה שבס"ה הוא הלביש את זה שאתה תוכל להבין את זה וא"כ עשה לזה לבושים עם לבושים אבל עמוק עמוק מי ימצאנו העמקות של התורה זהו אנא נפשית כתיבית יהיבית וד' אחד ושמו אחד וא"כ זאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת ואם אני מאמין שהקב"ה נמצא בכל דבר ובכל דבר יש שמה חיות מאת הבורא ואם התורה זהו הדרך אשר מקשר אותי שאני יהי אחד איתו וכל יהודי איפה שהוא נמצא הוא לא יכול לאבד את עצמו ח"ו דישראל אע"פ שחטא ישראל הוא ולמה דכל אחד הוא אות מן התורה וזה אף פעם לא מאבדים אותו בכלל ויהודי צריך לאהוב כל יהודי ולהיות אחד עם כל אחד כי זהו השלימות של התורה וזהו האחדות של התורה וזהו התנאי שהיה איש אחד בלב אחד.

והנה איתא במדרש אילו היה בועז יודע שהקב"ה כותב עליו ויצבט לה קלי עגלות עלומות היה נותן לה ומסביר השפ"א שכל פעולה שיהודי עושה זהו תורה שבעל פה ואשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו זאת אומרת מה משתנה פה החיי עולם זהו משתנה אבל אנחנו נשארים אותו גוף כמו שהיה עד עכשיו והאדם אינו משתנה על ידי המעשים ורק הפנימיות שלו זהו משתנה מהמעשים טובים אשר אדם עושה ואזי מתגלה החיות שבקרב יפח באפיו נשמת חיים וכפי מה שמאמין בהחיות הזה ואינו שוכח ומייגע תמיד להתדבק בשורש החיות זוכה לאמת על ידי אמונה כנ"ל.

והנה אנחנו אומרים שלש פעמים ביום שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד ישראל הדרך מצותיך מסביר מה זה הענין של אחד היה צריך להיות כתוב יחיד שהקב"ה הוא יחיד והוא ובלעדיו אין כלום אלא הת' הוא שזהו שהוא יחיד מספיק להגיד פעם אחת שהוא יחיד ואין עוד מלבדו והוא אחד יחיד ומיוחד ואין עוד אלקים זולתו אך אחד זהו משהו אחר לגמרי והוא בא ללמד אותנו שיש לכל אחד אביו שהוא עומד לו להתקדם בחיים והוא מפריע לו לעשות ואז אדם לוקח את האויב הזה בתור מציאות כמו קיר אשר מפריע לו ומחפש דרכים איך לשבור ואזי נכנס לכעס וכולהו ואנחנו אומרים להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות להגיד זהו מלשון של נגיד שזו המשכה שאנחנו צריכים להמשיך מהבוקר להלילה ומהלילה להבוקר בקור זהו חסדים שהכל הולך לו כמו שהוא רוצה ואזי אדם מוכן לראות שהכל מאתו ית' והכל הוא מנהיג והכל זהו חסד קל כל היום אך פתאום אדם פוגש את הלילה ושמה הוא רואה חושך והסתר ואז אדם חייב לתת אמונה לדעת שהכל מאתו ית' והמוח שלו לא יותר גדול מהכף היד שלו והקב"ה בלי סוף ובלי גבול כלל אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעה ואני לא יכול בכלל להשיג את החכמה שלו זאת אומרת בלילה אדם חייב להאמין שהכל מאתו ית' כדי להחזיק מעמד שמה וע"ז בא דוד המלך ע"ה ואומר לך אני רוצה שכמו בבוקר אזי אתה מסכים שזה חסד אזי אני רוצה שגם בלילה תדעו שזה חסד מהרבש"ע ואדם חייב לקחת את הלילה בתור סיבה ולא מציאות ולדעת שהלילה זהו אמצעי להגיע לאמונה ובליל הלילה הזה לא הייתי מגיע לכזה בהירות לדעת שגם הלילה זהו חסד מהרבש"ע וברגע שאדם כבר שמע בתוך הסתר והחשך שהכל מאתו ית' והכל זהו רק עם אמונה ואזי אפשר להמשיך אותו דבר גם להבוקר ולדעת שהכל זהו חסד וכמו שהלילה זהו חסד אזי גם בבוקר זהו חסד זאת אומרת אי אפשר להגיע ולדעת שהבוקר זהו ג"כ חסד אלא ע"י שעוברים קודם כל לילה אזי אפשר לדעת אח"כ שגם הבוקר זהו חסד זאת אומרת החסד שאתה רואה בבוקר ע"ז אתה צריך לדעת שכמה שאתה מבין ומשיג זה עוד לא מגיע להקב"ה שהוא בלי סוף ובלי גבול ואפילו בבוקר אני צריך להגיע לאמונה שהכל מאתו ית' וזהו אנכי ד' אלקיך שבשביל היעד אחד הוא נתן לנו את התורה כדי שנכיר שהכל מאתו ית' ובלעדו אין כלום.

זאת אומרת כל העבודה של אדם חייב להיות שיעשה המשכה מהחסדים שיש לו מהבוקר להלילה ולדעת שגם הלילה זהו חסדים והכל מאתו ית' והחסד שיש בלילה זהו שמביא אותך לאמונה ברבש"ע ואותו דבר לקחת מן הלילה את האמונה ולהביא אותו להבוקר ולדעת שכל החסידים שיש כמה שאתה מבין ומשיג זהו אפס וכאין לעומת

החסדים שהקב"ה עושה אתך כל הזמן ואדם לא יכול להגיע לכזה אמונה רק ע"י הלילה שיש קודם אז אפשר לעבוד עם אמונה גם על הבוקר לדעת שהכל מאתו ית'.

זה היה אחרי קבלת התורה אז אדם יכול לעשות התבוננות עד שהוא מגיע להאין זאת אומרת כל מצב שהוא בין אם זה מסתדר ובין אם זה לא מסתדר לך אתה חייב לצאת להמקור של ביטול שזה אין ושמה אדם מגיע לאהבת השם ויראת השם וזהו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו שזו יראת השם שאדם איך שהוא מנהיג אותו אזי הוא מפחד ממנו שהפחד הכי גדול של הצדיק הוא שלא לשכוח את הקשר בורא שיש לו כל הזמן ומצד שני אדם מגיע לאהבת השם ואני קרבת אלקים לי טוב ומגיע לראות טוב לי כי עיניתני למען אלמד חקיך.

וזהו ומשה ניגש אל הערפל שזה תוהו ובהו וחשך וזה מקום שאין אני רואה שום תועלת ולאיפה אני מגיע ולאין אני בא עכשיו ולאיפה אני חותר עכשיו כדי להגיע ודווקא מן המקום הכי שפל שיכול להיות ומקום של ערפל ומקום של תוהו ובהו שמה יש קשר בורא שאין למעלה הימנו ורק שמה אדם צריך להכיר שזה לא מטרה אלא אמצעי להגיע לדביקות בהקב"ה.

וזהו היה הענין של רות שדוקא ממקומות הכי שפלים אז משמה יצא דוד המלך ע"ה שזה היה בועז שהיה לו צרות צרורות כל הזמן ומשמה יצא דוד המלך שזה חי וקים שכל החיים שלו היה טבעת בימי מצולה ואין מעמד יגעת נחר גרוני מייחל לאלקי ועכ"ז ידע שהכל מאתו ית' שמו וזה הדבר היחידי שהחזיק אותו חי ובלי זה אין חיים כלל ומאיפה קבלו את הכח הזה זה אך ורק מן התורה וזהו וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר שכל התורה נתנו את זה כדי לדעת אנכי ד' אלקיך ובכוח התורה שמה יש גלוי של הקב"ה אשר מתגלה בתוך התורה וכן אדם שהוא לומד תורה אפשר להתדבק עם הקב"ה אשר נמצא בתוך התורה וזהו אדם שלומד תורה כאמצעי להגיע לדביקות בבורא ולא עם מטרה כדי לקבל רק ידיעת התורה בלבד.

וזהו מנין שהקב"ה מתפלל זאת אומרת אם אנחנו מתפללים כאן אזי הוא עושה אותו דבר למעלה וכמו שהקדושת לוי אומר בחנוכה אם אנחנו מדליקים כאן ל"ו נרות אזי הוא מדליק למעלה ג"כ ל"ו נרות ואז זה יוצא ביחד ע"ב שזה חסד ואותו דבר עם תפילה אם אנחנו מניחים תפילין אזי גם הוא מניח וזהו משום שאין פירוד כלל והכל אחד ממש באחדות הגמור וישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא וא"כ אין פירוד כלל מה שאני עושה אזי גם הוא עושה כביכול למעלה.

וזהו הפירוש אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא ות' בשפ"א [תרל"ג] כי קודם נתינת התורה וודאי היה גם כן הטוב נגזר ורק שבמתן תורה נתגלה ונפרש הטוב מרע שלא יהיה מעורב זאת אומרת עד עכשיו היה יוסף אבל זה היה מעורב טוב ורע ביחד ולא היה פירוד כלל בין הרע להטוב אבל עכשיו אחרי קבלת התורה יש לך מצב שאתה נכנס לתורה ועבודה ומצוות ואז אתה נהיה אחד עם הקב"ה והיום אפשר להצביע עם ידים שהוא נמצא עכשיו במסירות נפש והוא נמצא בתורה והוא נמצא במצוות והוא בעבודה אבל זה הכל אחרי שמשה ניגש אל הערפל ובכל זאת עם מסירות נפש אזי אדם מגיע ולראות שהכל מאתו ית' אזי מי שחי עם הקב"ה זהו בולט זאת אומרת עד עכשיו זהו גם כן היה אבל זהו היה מכוסה לגמרי ואף אחד לא הרגיש אותו כלל ועכשיו כל מי שחי עם הקב"ה יש לו חשבות מיוחדת ומרגישים שהוא חי אחד עם הקב"ה בכל מצב שהוא וזהו קבלת התורה מחדש שכל פעם צריכים לחדש את הענין הזה שהכל אחד וזה מה שאומרים שמע ישראל ד' אלקינו וד' אחד ואומרים את זה שלש פעמים ביום כדי לוודא באמת שהכל אחד ואומרים כדי לא לחשב שיש מציאות של קיר ויש מציאות של אנשים אלא הכל אחד ומיוחד וד' רוחות שיש וד' כנפות הארץ זה לא ד' אלא אחד וכן ז' רקיעים זה לא ז' אלא הכל אחד והכל מאתו ית' שמו וזהו ישראל ואורייתא וקוב"ה אחד ואין שם פירוד וכתוב בקבלת התורה שהיה שמים נפתחו זאת אומרת שמים זהו הסתר ואז בזמן של קבלת התורה היה כזה התפשטות הגשמיות שהכל נפתח לא היה עוד הסתר כלל וזהו קבלת התורה לקבל את התורה מחדש שזה לדעת כל פעם שהכל מאתו ית' ואז היה אמור להיות תחיית המתים כי היה אז יצאו נשמתן ועכשיו דהיה כזה פשטות הגשמיות דהכל חזר להמקור וכמו נר שמגיע לאבוקה אז הוא מתכבה ונכנס לתוך האבוקה וכמו"כ אז הכל חזר להשורש והכל היה אחד בלי שום פירוד כלל.

וזה היה מה שהאמרי יוסף העיד על הרבי מזידיטשוב שהיה בעת עשרת הדברות טפח מעל הקרקע כנ"ל ולא במציאות טפח מעל הקרקע אלא שהוא היה חי הכל מעל הטבע ולצאת מן המציאות ולחיות רק עם הסיבה מאת המסובב כל הסיבות עד אין סוף ב"ה וזהו נקרא טפח מעל הקרקע לא ליכנס עם חשבונות עם אנשים וכדומה ורק

לחיות הכל עם רבש"ע בכל עת ובכל זמן ואז אם אדם חי כך אזי הוא לוקח את כל החברים בתור סיבה ולא מציאות וכן אמצעי ולא מטרה ואז ע"י החבר הוא מגיע לראות שהכל מאתו ית' ואז אני חייב להגיד תודה להחבר שהוא הרגזי אותי היום דאתה זיכה אותו עכשיו להגיע לראות ולהרגיש עכשיו דביקות בבורא ית' וזהו היה קבלת התורה והתנאי לזה היה ומשה ניגש אל הערפל ורק דרך זה נהיה תורה ועוד תנאי כאיש אחד ובלב אחד זאת אומרת היה לי מספיק סיבות להתחיל לעבוד עם מחלוקת ולהיות בכעס אבל הבנתי שזהו איש שאנחנו פה עם מטרה להגיע לאיזה מקום והקב"ה בס"ה התגלה עכשיו ע"י האיש הזה וא"כ אזי אני חי את כולם והכל בתור סיבה ולא מציאות ומי שמפריע לי בתוך המטרה אזי יש לי עוד יותר עבודה לעלות עכשיו עוד יותר את הקב"ה דזהו המטרה שהגעתי לפה לעולם הזה.

וירד ד' על הר סיני ואיתא בבית אהרן איני יודע אם הגבוה הנמיך את עצמו או שהנמוך הגביה את עצמו ת"ל וירד ד' על הר סיני מכאן שהגבוה הנמיך את עצמו זאת אומרת לפני קבלת תורה היה פירוד והגבוה עוד לא הנמיך את עצמו ואז למדו תורה אבל למדו אותו בתור ידע ולמדו בכמות בלי איכות כלל וא"כ אזי לא מצא את הרבש"ע אשר הוא נמצא בתוך התורה זאת אומרת פעם למדו ולא מצאו את הקשר בורא ועכשיו אחרי קבלת התורה אזי הכל נהיה קשור עם קשר בורא וכל דבר אשר אדם עושה יש ע"ז הלכות ויש חושך משפט ואזי בכל דבר אדם יוכל למצוא עכשיו קשר בורא וזהו ובכל דרכיך דעהו ובכל מקום אשר אדם הולך מוצא בתוכו את הקב"ה אשר מחיה כל דבר וזהו וירד ד' על הר סיני שבכל מקום הקב"ה מתגלה שמה וכל דבר זהו אמצעי להגיע לזה ולא סתם מטרה והוא מתגלה בתוך כל יהודי ובתוך כל אחד ואחד וזה הכל כדי לדעת שהכל מאתו ית' וזה מה שהביאלה רבי היה אומר שמקבל את התורה בשתי ידיים אורך ימים בימינהו שמאלה עושר וכבוד ומה זה בשתי ידיים גשמיים בלי כלום אך יש אדם אשר הוא שומע בכל דבר את הרבש"ע וזהו לקבל את התורה בשתי ידיים שזה באיכות ולא בכמות ולדעת שהכל מאתו ית'.

*

דרשה בין מנחה למעריב ערב חג השבועות

וכל העם רואים את הקולות (שמות כ, טו) והקשה הבני יששכר (מאמרי חודש סיון מאמר ה' מעלות התורה אות י"ט) הנה בקול שייך שימוש חוש השמיעה ולא חוש הראיה על כן דרשו חז"ל שהיה הדבר בשעת מתן תורה לאות ולפלא שהיו רואים את הנשמע שחוש הראיה עשה פעולת חוש השמע והנה ידידי מהראוי להתבונן על מה עשה השי"ת ככה דהנה כל הנפלאות שהפליא המפליא פלאות היה לצורך איזה ישועה כענין ניסי מצרים וקריעת ים סוף ועמידת השמש ליהושע וכן בכל הניסים תמצא שהיה לצורך ישועה והצלה מה שאין כן בנס הלזה למה עשה השי"ת ככה אשר חוש הראות יעשה פעולת חוש השמע בשעת מתן תורתנו.

והנה אבאר לך את אשר כתבנו באריכות במקום אחר והוא שאנחנו בני ישראל עם ד' אלה זה כל פרי מעשינו להתנהג באמונה אשר היא ירושה לנו וטבע קיים לנו בני ישראל דווקא על פי התורה וחלילה לחקור בחקירות וכמו שהבעש"ט אמר אחרי שהשגתי את כל השגות בין איך א נאר אין גלייב זאת אומרת ברגע שאדם מבין אזי הוא כבר לא אמונה וכל התורה מתנהג רק ע"י אמונה בלבד וא"כ אפילו שהשגתי משהו אבל אתה חייב להאמין וא"כ כל פעם שאתה נכנס להשגה אתה חייב מיד אח"כ לבטל אותו כדי שתהיה באמונה כל הזמן ויש משל ויש נמשל זאת אומרת אדם רוצה להבין משהו והוא לא מבין וא"כ כדי שתבין אזי מסבירים לו עם משל ואז מתי שאתה מבין את המשל אז אח"כ מבינים את הנמשל את המשל הוא מוגבל והנמשך בדרך כלל הוא הרבה יותר עמוק מהמשל בעצמו וכמו"כ התורה היא משל כדי להגיע להבין מה זה הקב"ה בכלל וא"כ אדם חייב לקחת את התורה כמטרה וסיבה ואמצעי כדי להגיע לראות את הרבש"ע אשר מחיה הכל וא"כ אם אדם לומד תורה בשביל ידיעת התורה בכמות אזי

מאבד את התכלית שהתורה צריך ללמד אותו אלא חייבים לקחת את התורה כאמצעי כדי להגיע ולראות שהכל מאתו ית' שמו.

וקוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא זאת אומרת יש נותן התורה ויש מקבל את התורה קוב"ה הוא נותן התורה וישראל הם מקבלים את התורה והתורה הם האמצעי בין זה לזה והקב"ה כביכול יורד ומתלבש בתוכו של התורה ובתוך האותיות של התורה ואז הוא נמצא בתוך התורה בעצמו ואז אדם שלומד תורה יכול לפגוש אותו בתוכו אבל הכל תלוי איך לומדים תורה אם לומדים תורה רק לידיעת התורה בכמות ולא באיכות ולוקחים את התורה כמציאות וכדרך גשמי אזי אדם שהוא מבדיל לא יפגוש שמה שום תורה והוא לא יביא את עצמו להתכלית אבל אדם שלומד תורה עם המטרה שזו רק משל להגיע להקדמוני שזה הנמשל של התורה שזה המשל אזי יפגוש שמה את הקב"ה אשר מחיה את כל דבר וזהו נקרא קוב"ה וישראל ואורייתא חד הוא שכולם נפגשים ביחד ואיך אדם מגיע בעצם לראות בתוכו את הקב"ה אשר מחיה הכל זהו אך ורק עם אמונה שאדם מאמין שהכל מאתו ית' שמו ואז עם אמונה שיש לאדם הוא יכול להבין מה זה התורה בכלל.

ואומרים כל יום שלשה פעמים שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד והביאור בזה הוא אם מסתכלים מלמעלה למטה אזי הכל זהו הקב"ה וכל העולם הזה זהו כולם והכל מאתו ית' והוא מחיה הכל והוא שליט על הכל אבל אם מסתכלים מלמטה למעלה אזי יש שמה הרבה דברים יש שבעה רקיעים יש ארץ יש ארבע רוחות יש מלאכים יש כוכבים ועבודה של אדם היא לאחד את הכל מה שיש ולדעת שהכל זה אחד יחיד ומיוחד ואין זולתו בכלל וזהו מה שאנחנו אומרים שמע ישראל וכו' אחד שזה לאחד את הכל שהכל מאתו ית' שמו ומבלעדיו אין כלום בכלל.

וזה מה שאומרים אין לברוח מעלבונה של תורה דהיינו שיש שתי סוגים של אנשים שלומדים תורה יש אנשים שהם לומדים כדי להגיע לידיעת התורה בלבד שזה רק בכמות ולא באיכות דהיינו שהם ילמדו את התורה ולא שהתורה ילמד אתם ולהם אומרים אוי לבריות מעלבונה של תורה למה דאתם לא הגעתם להתכלית מה שהתורה אמור ללמד אותנו דהתורה חייבים ללמוד עם איכות כדי לפגוש שמה את הרבש"ע דאורייתא וקוב"ה וישראל חד הוא ואיפה הוא רק בתוך התורה בלבד שזה אמצעי להגיע להקב"ה ולראות בכל דבר אשר הוא מחיה הכל.

והנה הזמן לבקש על התורה זה רק בשבועות אשר זו קבלת התורה וכמו דאיתא בדרשת הר"ן שבכל יום טוב יש משהו בפסח נידונין על התבואה ובר"ה על הפרנסה ובסוכות על המים ומה עם שבועות וע"ז מסביר שבשבועות זהו כולו רוחניות בלבד וכמו שהרבי רבי ברוך ממזבז' אמר דבראש השנה נידונים על הפרנסה שזו א בילקע ארויף א בילקע אראפ [שזו לחמניה יותר או פחות] שזו גשמיות בלבד אבל בשבועות זהו כולו רוחניות וע"ז אי אפשר לוותר בכלל ואמר דכולם בוכים בראש השנה שיהיה להם שנה טובה ומתוקה ואני בוכה בשבועות דזה כולו רוחניות ואני רוצה להשיג את התורה שאת זה אפשר להשיג רק בשבועות וכמו דאיתא בחידושי הרי"מ שמסביר שבשבועות מזכירים זכר ליציאת מצרים וכמו בפסח ושואל תינח בפסח אז היה באמת יציאת מצרים אבל עכשיו בשבועות מה זה קשור למצרים ומסביר שאז יצא גשמית משמה דהיינו שקודם צריכים להוציא כלל ישראל ממצרים ועכשיו הם כבר לא שמה אזי צריכים להוציא את מצרים מכלל ישראל שזו המחשבה מי הוי-ה אשר אשמע בקולו ואת זה אפילו שאנחנו כבר לא במצרים בפועל אבל בכוח אפשר עדיין להיות שמה וא"כ בפסח יצאו משם במציאות ועכשיו בשבועות אזי הוציא את מצרים מכלל ישראל וזהו היה אחרי שספרנו מ"ט ימים ואז הגענו לקבלת התורה וא"כ יוצא לנו שהזמן לזכות לתורה זהו רק בשבועות שזה כולו רוחניות.

יש ווארט על הפסוק אם תעזבני יום אזי יומים אעזבך ולכאורה למה אם אני לא למדתי תורה יום אחד אזי התורה כבר רחוק ממני כאלו שאני לא למדתי שתי ימים ומתרחקים פשוט דאתה עכשיו יד ביד עם התורה ועכשיו כמו שאתה מתרחק ממנו יום ואז גם התורה מתרחק מהמקום הזה יום וכמו שאדם יעשה צל אם הוא קרוב אזי אין צל אבל אם הוא מתחיל להתרחק אזי פתאום הצל נעשה כפול כל הזמן ואפילו שבמציאות אתה לא כ"כ רחוק אבל ככל שאתה מתרחק אזי גם הצל נעשה כפול כל הזמן ואותו דבר עם התורה אם אתה מתרחק ממנו רק יום וא"כ יוצא כאלו שאתה רחוק ממנו שתי ימים אפילו שבעצם התרחקת רק יום ולא יומים וזהו במי שמתרחק משא"כ מדה טובה מרובה ממדת פורענות מי שמתקרב להקב"ה אזי הוא מתקרב אליך פי עשר ממדת פרענות א"כ בשבועות זהו הזמן להתקרב להתורה ולהתחיל ללמוד ולעשות קביעת עיתים לתורה ולבוא לשעורים כל יום וללמוד כמו שצריך להיות שזה היו"ט של כולו רוחניות וא"כ צריכים לקבל את השפעות של היו"ט שזה הרצון ללמוד ולא בכמות אלא באיכות כדי להגיע ולראות שהכל מאתו ית' שמו.

ואיתא בעבודת ישראל על פסח זל"ק: והנה לפעמים משכחת שהאשה אין לה שום תאוה להתקשט ולהתייחד עם דודה רק מחמת הבנתה את בעלה והשתוקקתה לשמח את בעלה מתקשטת ומראה לו פנים שוחקות עד שנראה הדבר לבעלה כאילו היא תובעת אותו אבל באמת אין כוונת לשום עצמה כלום רק עבור לשמח לב בעלה כי לפעמים היא מרת נפש מחמת איזה סיבות ומקרי הזמן ואז אלו היה מבין בעלה את כל לבבה וגודל אהבה המוסתרת אשר בקרבה המסתרת כל עצבה ויגונה ומעוררת שמחת בעלה הלא בוודאי יוסיף אהבה אליה אלף מנות ככה ואלו היה באפשרי שיתקן גם כן ויסיר הצער ודאבון נפש ממנה בוודאי היה עושה כפי יכולתו וכנדון זה כנסת ישראל עם דודה כשבא לה איזה צער על ידי איזה סיבה או איזה גזירה והיא מתחזקת ומתקשטת לעשות רצון דודה ולשמח עמו בשבתות וימים טובים או בשעת התפלה ועשיית המצוות והבורא ב"ה שהוא יודע מרירות הנפש והוא בעל יכולת להתגבר אהבתה כביכול כרשפי אש עד אשר יסיר מאתה כל יגוני הלב כי הוא יודע מרירות הנפש והוא בעל יכולת להתגבר ולהכניע כל שונאיה וזהו נקרא איזה אשה כשירה כל שהיא עושה רצון בעלה דהיינו שהיא מולדת רצון בבעלה וכנ"ל עכל"ק זאת אומרת אדם אפילו שעכשיו אין לו רצון ללמוד וכדומה אזי לפחות יעשה את עצמו כאלו הוא רוצה ואז הקב"ה אשר הוא יודע מחשבות כבר יעשה את שלו וישלח לו אהבה גדולה אשר אין לשער ואזי ירצה כבר באמת ללמוד והיוצא לנו מכל זה שהי"ט שבועות הוא החג של התורה אשר בו אפשר לזכות לתורה אבל הדרך האמת להגיע לכלל זה הוא אך ורק ע"י אמונה להאמין שהכל מאתו ית' ואין מקרה בעולם והכל זהו סיבות ואין מציאות כלל ואז יזכה לתורה באיכות וכנ"ל.

והנה איתא בשפ"א [תרל"ג] ענין קריאת רות בשבועות שהוא ענין תורה שבעל פה שהקב"ה מבקש שבני ישראל במעשיהם יוסיפו על התורה שבכתב כי הרי מעשה צדיקים הם תורה ונעשה ממעשי בועז ורות מגילה שהוא ברוח הקודש וכתוב (שמות כ, א) וידבר אלוקים וכו' לאמר פירוש שבני ישראל יאמרו מעצמם כדברים האלה וכן כתוב אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו והוא תורה שבעל פה שמצד זה מיוחד התורה לבני ישראל שדעתם מיוחד להשיג סתרי תורה שנסתר ואינו מפורש בתורה.

וזה עצמו ענין בועז דאיתא (זוהר ח"ג ר"פ ע"ב – רעיא מהימנא) הפירוש בו עז והיינו שהיה מאמין בדברי חכמים שדרשו (יבמות סט ע"א) עמוני ולא עמונית ולא היה לו ספק בדבר כפלוני שאמר (רות ד, ו) פן אשחית את נחלתי ופרש"י זרעי כמו נחלת ד' בנים לתת פגם בזרעי שנאמר לא יבוא עמוני ומאבי וטעה בעמוני ולא עמונית זאת אומרת לכאורה אפשר לחשוד כי בזה עוברים איסור דעמוני כתוב ולכאורה גם עמונית אבל בועז האמין בדברי חכמים שדרשו עמוני ולא עמונית ולא היה לו שום ספיקות בדבר כלל אדרבה היה שמח בדבר להראות שדרשת חכמים היא התורה שניתן מסיני ואמונת חכמים היא יסוד תורה שבעל פה ומשום הכי קראו לו בו עז שהוא היה עז בדבר נגד כולם שהאמין בדברי חכמים ולא הטה ח"ו לא ימין ולא שמאל וכו"כ היום אנחנו נמצאים בדור קשה מאוד עם כל הכלים למיניהם אשר החכמים שבדור כבר פסלו אותם מזמן ולמשל אדם שכואב לו משהו והולך לרופא והוא בודק אותו ואז נותן לו מרשם לאיזה תרופה מסוימת והנבדק לא בודק בכלל אם התרופה הזאת טוב לו או לא ואולי הרופא הזה טעה בעצמו אלא מיד לוקח את המרשם ורץ לבית המרקחת וקונה מה שצריכים לקנות ועובר כמה ימים ומתחיל להרגיש רע במקום טוב ואזי רק אז מתחיל לחשוב אולי הרופא טעה עכשיו ואז מצא באמת שהוא טעה והוא נתן בטעות משהו אחר ובעצם למה הוא מאמין לו מי הוא בכלל הרי הוא רופא פשוט בס"ה עם תעודת רופא ובכל זאת אדם מאמין בו מה שהוא אומר קדוש ואותו דבר כאן אדם חייב להאמין ולדעת שהכלים האלו הם סם אלינו וחייבים להאמין מה שהחכמים אומרים וכמו שמאמינים להרופא ולא חושבים את זה טוב או רע ח"ו כמו"כ חייבים אנו להאמין בחכמים שבדור ולא מתי שזה מגיע לחכמים הוא חושב פעמיים כן או לא אלא שבעות זהו חג של אמונה ואדם חייב להאמין כמו בועז בדברי חכמים עם אמונה שלמה ופשוטה וברורה בלי לסטות ח"ו ימין או שמאל.

והוא ענין אמת ואמונה תורה שבכתב מפורש בלי הסתר אך הרצון מבני ישראל בעולם השפל הזה לבוא אל האמת על ידי אמונה כי היצר הרע מוסר עצמו על זה להסיר האמונה מן האדם ושיהיה נדמה בעיניו כמרוחק מהשי"ת ואומר לאדם שהוא גיאות להקתרב להשי"ת בתפלה שבלב וכדומה ואיתא בתולדות פרשת עקב זל"ק ששמעתי ממורי שרוב ענותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת השי"ת שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם על ידי תפילתו ותורתו שפע אל כל העולמות וגם המלאכים ניזונים על ידי תורתו ותפלתו שאילו היה מאמין זה כמה היה עובד ד' בשמחה וביראה מרוב כל והיה נזהר בכל אות ותנועה ומלה לאמרה כדקא יאות וגם לתת לב אל מה שאמר דוד המלך ע"ה תהלים סח אם תשכבון בין שפתים שהקדוש ברוך הוא שומר ושוקד על שפתי האדם לנושקה כשהוא

אומרה בתורה ותפילה בדחילו ורחימו ואם ישים אליו לבו בוודאי מי זה האיש אשר לא יאחזנו רתת וזיע שהמלך גדול ונורא שומר ושוקד על שפתים של אדם נבזה חדל אישים וכיוצא בזה.

והוא מעין מה שאמרו חז"ל (גיטין נו) ענותנותו של רבי זכריה גרם חורבן וכו' כך האדם ראוי לשים לב ולומר כי הוא (בראשית כח) סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכל תנועותיו ודבורו והלכו ועסקיו עושה רושם למעלה למעלה בוודאי יזהר בכל דרכיו ועסקיו שיהיה לשם שמים מה שאין כן בחושב האדם מה אני ספון לפגום או לתקן למעלה ולמטה שיהיה נרשם כל עסקי למעלה ובזה הולך בשרירות לבו ויאמר אך שלום יהיה לי ובאמת זה אינו כי האדם על ידי מעשיו הטובים הוא דבוק בו יתברך ממש עכ"ל"ק זאת אומרת אדם חייב להאמין עד כמה חשב תורתו ותפילתו ועד כמה זה עושה רושם למעלה לפני הקב"ה ואם אדם היה מאמין בזה באמת אזי עד כמה היה עובד את הקב"ה בשמחה ובטוב לבב אלא זה שהוא לא עושה את זה הוא משום חסרון באמונה.

וכן איתא בדגל מחנה אפרים פרשת עקב וזל"ק ששמעתי שבכל המדות אפילו שאינם טובים יכול לעבוד בהם הקב"ה וכמו (סוטה מט:) בעיקבתא דמשיחא חוצפא יסגי וזו מדה לא טובה ואיתא (סנהדרין קה.) חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני כי כשמחזיק את עצמו ללא כלום אומר בלבו שאין תפילתו עושה כלום ולזה הוא טוב מידת עזות ויחזיק את עצמו שתפילתו כן עושה רושם ויחזק עצמו בכל כוחו להתפלל ולעבוד את השם עכ"ל"ק ואיתא באור תורה להרה"ק הרבי רבי בער זי"ע פרשת בא דאיתא ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים וצריך לכל אדם להיות לו אמונה גדולה לזה כשהוא עושה מצווה או בלימוד תורה ותפילה שמדת שהוא עושה למטה יתעורר תענוג גדול לעילא ולא יאמר איך אפשר שאני אעשה תענוג גדול לעילא אך אם כן יאמר אדם בלבו שהוא גדול מאוד ויבוא לגדולת ח"ו ולזה אמר רבבה כצמח וכו' ותבואי בעדי עדיים ואף על פי כן ואת ערום ועריה מי נתן לך הכוח הזה אני הוא ולא אחר והכל זהו מאתו ית' שמו.

ואיתא בקדושת לוי קדושה שלישית לפורים וזל"ק וזהו חיוב על כל אדם שיהיה לו שמחה במה שהקל הקדוש משמח בו ומשעשע בעבודתו אמנם אם מתיימש את עצמו ואמר שאין להקב"ה נחת רוח במעשיו הגם שיהיה סבור שהוא עניו ושפל ברך אם מתיימש את עצמו ואמר שאין להקב"ה נחת רוח בתחתונים אין זה נקרא עניו ושפל ברך אדרבה הוא נוטה קצת למינות ואין זה עניו ושפל ברך העולה על לב בני האדם כי אין להקב"ה נחת רוח מהעושים רצונו רק זה הדרך שאדם מתענג בעת אשר לומד ומקיים מצותיו ועיקר הנחת רוח של בני ישראל בעת עסקם בתורה ומקיים מצוותיו עבור שחושבין בלבבם שהאלקי האלקים ואדוני האדונים יש לו נחת רוח כביכול ושמח במעשינו הטובים וכן אמר אדמו"ר בוצינא קדישא מו"ה דור בעריש זלה"ה שהקב"ה שמח במעשינו ובמצותינו ובתורתנו כמאמר הכתוב (משלי י, יא) בן חכם ישמח אב ואנחנו נקראים בנים למקום (אבות פ"ג מ"ד) ואמר אדמו"ר שזה פירוש המוזכר כמה פעמים ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כי פרנסה היא לשון תענוג ונמצא שכל אדם צריך להיות עניו ושפל ברך בכל דבר אפס בזה שיש לאדם תענוג במה שהקב"ה שמח במצותיו ובתורתיו לדבר הזה אין להאדם להיות שפל ברך לאמר מה אני שאשמח להבורא ב"ה כי כן רצון המאציל העליון שיהיה שמח בזה שישראל עושים מצוות כמאמר הכתוב (ישעיה מט, ג) ישראל אשר בך אתפאר וכביכול שמתפאר בישראל ושמח בהם וזה מרוב חסדו ורחמיו של הבורא ב"ה עכ"ל"ק והיוצא לנו מכל האמור שאדם חייב לדעת עד כמה חשוב עבודתו בתורה ובמצוות לפני הקב"ה ועד כמה הקב"ה מחכה לזה כל הזמן.

וזה מה שממשיך השפ"א אבל באמת אדרבה ההתקרבות להשי"ת מביא יראת שמים וכמו שהזכרנו מעבודת ישראל שאדם לפחות יעשה את זה עצמו כאילו הוא רצון והקב"ה כבר יעשה את שלו וצריך האדם לתת לב לראות איך אינו בוש לחשוב מהבלי עולם אף כי מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו, ג) ואיך יבוש מלהרהר מה שהוא רצונו יתברך באמת.

ויראה שמהאי טעמא הוצרכו בני ישראל לשמוע ב' דברות הראשונות מהשי"ת בעצמו (מכות כד, ע"ב) כדי שיאמינו זה באמת כי השי"ת הוא החיות של כל אדם וכמו שכתוב (שמות כ, ב) אנכי ד' אלקיך ממש כל החיות שלך וזה שנאמר בלשון יחיד כי פנימיות המוח של כל ישראל היא נקודה אחת שנותנת חיים לכל הנבראים וכמו שכתוב (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם וכמו דאיתא בשפ"א [בתרל"ז ד"ה פנים] וכמו שכתוב (שבת פח ע"ב) שיצאה נשמתן על ידי שהכירו באמת כוח הבורא יתברך וכמו שכתוב אנכי ד' אלקיך שגילה להם כוח אלקותו יתברך והכיר כל אחד כוח אלקות שנמצא בו וזהו שכתוב במדרש (שמ"ר ה, ט) קול ד' בכוחו לא נאמר רק בכוח שכל אחד ולכך נאמר בלשון יחיד שכל אחד הכיר כוח אלקי ממש שיש בו.

וע' באור החיים הק' פרשת יתרו שמסביר זל"ק כנגד הנשמה אשר תכיר בחינת הרוחניות אמר אנכי ד' אלקיך כי הנשמה תכיר בחינת האלקות ואלו באותו רגע עצמו היתה יציאת הנפש והכירה אלקות שלה כשאמר לה אנכי ולזה אמר בלשון יחיד אלקיך כי בחנות הנשמות הקדושות מתאחדת היא ואין בהם פירוד בעולם הפירוד שהוא עולם הזה דרך מהעולם הזה ולמטה שמה יש פירוד בין הדבקות - עכל"ק אבל עכשיו בקבלת התורה אז הם עלו למעלה מעולם הזה דשמה הכל אחד ואין פירוד כלל וא"כ אמר בלשון יחיד ולמה הטעם אמרין שבשבעות יש ביטול יצר הרע וההסבר הוא דכל הכח שיש לו זהו אך ורק בעולם הפירוד שזה עולם הזה ואז שולט היצר הרע אבל למעלה בעולם הבא שמה אין פירוד כלל ושמה הוא לא שולט בכלל וא"כ בשבעות אז כלל ישראל הם למעלה מעולם הזה וא"כ יש ביטול יצר הרע וכנ"ל.

והנה נחזור לדברי הבני יששכר שמסביר שיש אמונה מצד החקירה שזה בא מצד האדם בעצמו ויש אמונה מצד הקבלה שזה בלי חקירות כלל ומסביר שאמונה שהיא בא מצד השמיעה אשר שומע אותו מתוך קבלה כיון שהוא מצד אין סוף ית"ש הנה אין לאמונה זו סוף מה שאין כן האמונה הבאה מצד מחקר האנושי בשכלו הנה לשכל האנושי יש סוף דהרי אדם מוגבל הוא וא"כ האמונה הזאת שהיא מצד השכל היא בסכנה כשיבוא ח"ו איזה מכריח להכריחו ולהטותו מן האמונה כמו שהוא בא מצד דבר שיש לו סוף וא"כ איפה שזה לא מסתדר לי איזי הוא נתקע ואזי הוא נופל מן האמונה ואמונה הזאת נקרא ראייה משא"כ האמונה מצד הקבלה נקראת שמיעה ומזה אי אפשר ליפול דזה מגיע מאין סוף ב"ה.

ומסביר הענין הנאמר בתורה אצל אברהם אבינו בפרשת ברית בין הבתרים והאמין בד' ויחשבה לו צדקה ולכאורה קשה מהו הענין צדקה אשר אברהם נתן כאן להקב"ה דהנה צדקה נקרא כשנותן האדם איזה דבר משלו לחבירו מה שאין כן כשנותן לחבירו דבר שחבירו הפקיד אצלו זה לא נקרא צדקה כיון שהחפץ הזה הוא של חבירו מאז ומקדם וא"כ מה יכול להיות שאברהם נתן כאן להקב"ה הלא דעת זה יש ג"כ להקב"ה אנת הוא חכים ולא חסר לו כלום וכלום חסר מדת המלך אלא מסביר דדבר אחד אדם יכול לתת להקב"ה וזה נקרא צדקה וזו אמונה דהנה האדם שאינו מאמין רק בדבר אשר השכל משיג ומחייב זה לא יחשב לצדקה דהנה השי"ת אשר יצר את האדם בחכמה הוא החונן לאדם דעת הנה בהשיג האדם בחכמה איזה דבר הנאות הנה מחזיר להבורא ית"ש פקדונו מה שאין כן כשמאמין בהשי"ת ובעיקרי הדת ובדברי התורה ובדברי חז"ל אפילו בדברים שהם למעלה מן השכל אפילו מנגדים אל השכל והחכמה הוא רק על פי התורה והקבלה הנה לצדקה חושב כאלו נתן כביכול להשי"ת צדקה וזהו שאמר ויחשבה לו צדקה השי"ת חשבה לאברהם כאלו כביכול נתן לו אברהם צדקה זאת אומרת דבר יחידי אשר אדם יכול לתת להרבש"ע זהו אמונה וזהו נקרא צדקה וזהו מה שנאמר (חבקוק ב, י) וצדיק באמונתו יחיה דהנה מי שאינו מאמין רק מה שמשיג בחכמה הנה הוא רק כמחזיר פקדון אשר הפקד אותו והנה זאת הנשמה כולה היא פקדון אצל האדם ובהגיע עתה צריך להחזיר הפקדון לבעליו מה שאין כן המאמין בדברי תורה למעלה מן החכמה הנה גם בהגיע עת חזרת הפקדון מוסיפין לו חיים כיון שהשתדל בדבר שהוא למעלה מן הפקדון.

ובזה תמצא טוב טעם ודעת מה שהוא במשפטי התורה שאסור לנסות את השי"ת רק במעשר וצדקה ולמה כזאת אך הוא דהנה צדקה היא למעלה מן השכל דהשכל מחייב כשנתן משלו לאחר הוא מתחסר וכשמחזיק לעצמו אזי הוא נשאר בידו ועל פי התורה בהיפך אם כן מצוות הצדקה אמונה למעלה מן השכל וצוה השי"ת לבחון אותו בזה דאז יתאמת אצלו בשכל דבר שהוא למעלה מן השכל וזהו (משלי י, ב) צדקה תציל ממות כמו שכתבתי לעיל בענין צדיק באמונתו יחיה וזהו שאמר רז"ל (ב, ב י) גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה כי הגאולה על ידי האמונה עצות מרחוק אמונה אומן וכענין הנאמר בגאולת מצרים ויאמן העם האמונה היא צדקה וכמו שכתבתי לעיל.

ועתה נבוא אל הביאור במקרא קודש ובדברי חז"ל אשר הוא ראש מאמרנו בדרוש הלזה וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ולמה היה הפלא שיהיה חוש הראות עושה פעילות חוש השמע ולפי הנ"ל עשה השי"ת ככה למען הודיע לבניו שמהיום והלאה מעת נתינת התורה מחוייבים אנחנו להתנהג באמונת אומן ביסודי התורה ובה נהגה יומם ולילה וחלילה לנו לחקור חקירות אנושיות כי תורתנו היא למעלה מן המחקר האנושי והוא על פי הקדמותינו שחוש הראות אינו משתמש לאמונה כי הדבר הנראה לעין או אפילו בציפיות השכל שגם הוא נקרא חוש הראות ובה לא תצדק לשון אמונה רק ראייה וידיעה שכן היא דאמונה היא למעלה מן המובן ומן השכל וברגע שאדם משיג משהו אזי הוא נקרא השגה ועכשיו יש לו עבודה של ביטול וזהו עבודה חוזרות כל הזמן לעלות ולהשיג ואח"כ לבטל הכל וחוש השמע הוא המשתמש לאמונה שומע ומאמין הנאמר אליו ולמען הודיע זה לבניו יידידיו בעת נתינת

התורה שזה הוא יסודי התורה הנה הראה להם שגם חוש הראות נשתמש לחוש השמע כי זה הוא העיקר לתורה שמעו ותחי נפשכם זאת אומרת שמעכשיו והלאה הכל יהיה עם אמונה פשוטה וברורה בלבד.

*

טיש ליל חג השבועות

ויאמר אל משה דבר אתה עמנו וכו' פן נמות ויאמר משה אל העם אל תיראו וכו' ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו (כ, טז-יז) ולכאורה האם כן צריכים לפחד או שלא צריכים לפחד הלא לכאורה זהו סתירה מיניה וביה כן לפחד או לא לפחד.

ואיתא בשפ"א (תרל"ט) בנסח הבקשה הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ומסביר על פי הגמרא (שבת לא ע"א-ע"ד) וי מאן דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד ואיתא שם אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה קבעת עיתים לתורה ואפילו הכי אי יראת ד' היא אוצרו (ישעיה לג, ו) אין אי לא לא מכריז רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד ואיתא בגמ' יומא (עב, ב) אוי להם לשונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בתורה ואין בהן יראת שמים מכריז רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתיה עביד ופירש רש"י דרתא חצר ותרעא לדרתיה עביד שהתורה אינה אלא שער ליכנס בה ליראת שמים ולכך צריך שתקדים לו יראת שמים.

ואיתא במהרי"ל (בנתיבות עולם נתיב יראת ד' פרק ד') להסביר את הענין ועיקר המשל מה שמדמה את מי שיש בו תורה ואין בו יראת שמים למי שאין לו בית דירה ועושה שער כי התורה והחכמה היא פתח ושער לכנס לבית ולחצר אשר שם הדירה זאת אומרת אדם שיש לו בית לגור שמה אזי הוא עושה לזה שערים שאף אחד לא יכנס לתוכו בלי רשות אבל מי שאין לו בית בכלל אין לו מה לעשות שער דאין לו בית בכלל דשער עושים על בית ולא סתם ואותו דבר יראת שמים זהו הבית והתורה והחכמה הוא הפתח והשער ליכנס להמקום הזה זאת אומרת אם אדם רוצה להשיג את יראת שמים אזי הוא צריך לקחת את התורה ואז עם זה אפשר לפתוח את השער ואז אפשר להגיע להבית אשר שמה יש יראת שמים אבל יש לפעמים אדם אשר יש לו בית ומסביב יש לו שער והכל סגור ואין דלת באמצע אזי הכל סגור ואין דרך ליכנס ואם אין הפתח אז המקום נעול וסגור זאת אומרת תלוי איך אדם לומד תורה אם הוא לומד בשביל ידיעת התורה לבד אזי זהו כמו שיש שער אך אין דלת ליכנס לתוכו ואז הכל קשור סגור ונעול ורק אדם צריך לקחת הכל את התורה וללמוד אותו כמו שצריך להיות וכדי להגיע להתקרבות להרבש"ע ולחיות אחד איתו ודרכו אפשר להגיע ולדעת שהכל מאתו ית' שמו אז זהו הפתח של השער ואז מגיעים להיראת שמים אמיתי אשר נמצא בתוכו וכך על ידי יראת שמים דירת האדם אצל השי"ת כי אין לך דבר שהוא עם השי"ת רק יראת שמים כדכתיב (ישעיה לג, ו) יראת ד' היא אוצרו ולכן יראת שמים היא הבית ועל ידי התורה יש לו פתח ושער לכנס אל בית דירה ואם לא כן אזי המקום סגור זאת אומרת בלתי התורה כלל אזי הכל סגור ונעול כי האדם הגשמי יש לו מסך המבדיל ומחיצה בין השי"ת ובין האדם הגשמי ועל ידי התורה יש לו פתח אבל רק עם כזה תורה שזה עם איכות להגיע להתקרבות להשי"ת ולא עם כזה תורה שזה עם כמות בלבד כדי לדעת ידיעת התורה וזהו שאמר חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד כי אין האדם הזה דירתו אצל השי"ת כלל והוא יותר רחוק מן השי"ת מן אדם אחר עם זה בלי התורה כלל וזה מה שהשפ"א אומר כי כל החכמה והתורה רק פתח לכנס ליראת ד' היא אוצרו ועל ידי שנפתח לבות בני ישראל מכח התורה שהוא למד עם איכות ולא בכמות אזי יכולין אחר כך לקבל היראה ואהבה שזו היראת שמים זאת אומרת לא שייך לקבל ולהיות יראת שמים בלתי לימוד התורה כלל.

והנה ע' בתולדות יעקב יוסף (פרשת יתרו אות ו') דקבלתי מפי חכמים וסופרים דבר גדול נמצא בעולם והוא ענין יראה שנמצא בכל העולמות אצילה בריאה יצירה עשיה ובכל המדרגות שבעולם נמצא דבר זה והוא מתחיל

מפחותים שבנבראים כי העכבר יש לה יראה מהחטול והחטול יש לה יראה מהכלב וכן הגדי מן הזאב והזאב מן הארי ושאר הדורסים שבחיות וכן בעופות וכן בבני אדם אימת חלש מהגבור ומוראה של מלכות על כל הנבראים שבבני אדם עד למעלה למעלה שהוא שורש כל היראה כי לפעמים נופל על האדם איזה יראה מהשררה או מבני אדם הרעים ולסטים יראה להדביק נפשו בשורש היראה שהיא ליראה מפניו יתברך בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין וזה היראה שנפל עליו הוא כדי לעוררו שיש לו ליראה מהעונות שבידו כי פחדו בציון חטאים (ישעיה לג, יד) ויתן לב לשוב וליראה מיראתו יתברך ואז מקשר כל מדריגות היראה ממנו עד למעלה בשורשן וזהו שכתוב (דברים י, יב) מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם לבחינת יראה אחת שהיא ד' אלקיך ולא שיהיה לך הרבה מיני יראה.

ומסיק ובה בארתי קושית הרב מוהר"י יעב"ץ שהקשו בפרשת יתרו (שמות כ, יז) ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו והקשה הוא ז"ל שהם ב' הפכים בנושא אחד תחלה אמר אל תיראו ולבסוף אמר ולבעבור תהיה יראתו וכו', וכתבתי כי יש כמה מיני יראה בעולם ושורש כולם הוא יראת ד' והדבק בשורש היראה ניצל מכל מיני יראה שהם לבושים אל יראה פנימית שהיא סוג אחד מה שאין כן לבושי היראה הוא הרבה ובה יובן אל תיראו ר"ל מן הרבה סוגי יראה אל תיראו שהם לבושי היראה רק למען תהיה יראתו על פניכם שהוא יראה יחידית ועל ידי זה ניצול מכל מיני יראה.

ובספר רמתיים צופים בדברי תורה ששמע מהרה"ק מקאצק זי"ע (אות כ"ד) ויאמר אל משה וכו' (שמות טז-יז) פירש אל תיראו לא זאת היא היראה אשר חפץ להשם בה כי היראה של פן נמות לא יכונה כלל בשם יראת השם רק בעבור תהיה יראתו על פניכם דייקא שהיראה תהיה לבלתי תתגעלו בהחטא וזהו לבלתי תחטאו וזה מה שאיתא בשפ"א (תרנ"ה) בפסוק אל תיראו ומסביר דאיתא בשם הבעש"ט ז"ל כי יראת העונש בא לעורר לבוא ליראת הרוממות ובני ישראל היה להם רק יראת העונש וכמו שאמרו (שם טז) פן נמות וכתוב בפרשת ואתחנן (דברים ה, ה) כי יראתם מפני האש וכמו שכתבנו מזה שם שהיתה יראתם מפני האש ולא עליתם בהר אבל משה רבינו ע"ה הגיד להם כי בעבור נסות אותם בא שיבוא מזה ליראת ד' (מא, יט, כג) לחיות יראתו על פניכם לבלתי תחטאו הוא יראה גדולה מגוף החטא ולא מהעונש והוא העיקר לפחד מהחטא בעצמו ולא מן העונש שיש על החטא.

ואיתא במאור עינים פרשת יתרו (ד"ה וידבר אלקים) ודע שאמר חז"ל (ברכות נט.) על פסוק (קהלת ג, יד) והאלקים עשה שיראו מלפניו לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמימות שבלב והענין נאמר בשם הבעש"ט נשמתו בגנזי מרומים שהשי"ת חפץ מאד שיהיה כל ישראל יראים מלפניו אך מי שיש לו שכל ירא מלפניו בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין ואם יסלק חיותו ח"ו אף רגע כמימרא היו מתבטלין כל העולמות ומחמת זה ירא וחרד מאימת השם יתברך עד שכל איבריו נרתעים מפחד השם יתברך ומהדר גאונו זהו מי שיש לו שכל אבל מי שאין לו שכל לירא מלפניו יתברך והשי"ת אף על פי כן חפץ שיירא מלפניו לכן מאיים עליו השם יתברך בדבר שיהיה נרתע יודעת לפי קט שכלו כגון בשמעו קול הרעם וכוונת השי"ת שילך מזה אל היראה העליונה בחשבו הלא הרעם הוא אחד מגבורותיו של הקב"ה ואיך לא יירא מהשי"ת בעצמו וכן שאר היראות החיצוניות שיש לאדם כגון שירא מהשררה או שלא ימותו בניו כוונת השי"ת הוא שיעלה מזה אל היראה העליונה שידע שאינו ירא רק מהשי"ת שהיראה עליונה יראת ד' היא עצמה נתלבשה ונצטמצמה תוך הדברים ההם כדי לאיים עליו לפי קט שכלו עיי"ש והיינו כנ"ל.

ובעצם הדרך להגיע ליראת שמים אמיתי הזכרנו לעיל שזו ע"י התורה אבל רק מי שלומד תורה עם כוונת התורה להשיג אלקות שזו באיכות ולא בכמות וכן איתא בשפ"א (בתרנ"ו) וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי וכו', כי עיקר התורה היא לראות בכל דבר כי אנכי ד' אלקיך ושהוא מחיה הכל ולכן התורה היא מלשון אורה ומלשון יראה דכתוב (איוב נח, כח) יראת ד' היא חכמה כי עיקר היראה כשרואין האמת על ידי התורה אך הקב"ה מנהיג ומשגיח על הכל ומחיה ומהוה הכל אז ממילא חל יראה אמיתית מרוממת קל וזהו יראה השלימה.

ולכן אמרו (אבות פ"ג מ"ט) כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת והלא כתוב (איוב שם) הן יראת ד' היא חכמה אבל אית יראה ואית יראה חטא היא מכוח החסרון ושפלות האדם דאז ע"י שאדם מבטל את עצמו אז מגיע ליראה אמיתית אבל על ידי החכמה זוכין ליראת הרוממות והיא יראת מתוך השלימות ולא מתוך החסרון כדכתיב (תהלים לד, יא) אין מחסור ליראיו דייקא.

וזה תכלית של התורה לידע כי אנכי ד' אלקיך ואין זוכין ליראה זו רק בהתפשטות הגשמיות זאת אומרת עם הכנעה ושפלות ואז זוכין להכל היינו כדי לזכות ביראת שמים חייב להתחיל עם תורה ובלתי התורה אין כלום אבל רק כזו התורה שהוא מגיע עם זה לאחדות הפשט להתדבק בכורא ב"ה וב"ש ואז זוכין ליראה אמיתית וזה מה שמסביר (בתרל"ט) וכתב (איוב נח, כח) יראת ה' היא חכמה ואיתא (שבת לא:): הן יחידי הוא בלשון יוני הן אחת על פי הגמרא (חגיגה ל, ב) אין דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד ופירשו המפרשים שיהיה דבוק באחדות ואיתא בתולדות (בסוף הספר בדברים ששמעתי ממורי אות ז') עוד שמעתי ממורי פירוש הש"ס ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד ד' לאשר לא עבדו (מלאכי ג, יח) ופר"ח הש"ס היינו צדיק היינו עובד היינו רשע היינו לא עובד אלא אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק"א פעמים וי"ל וכי בשביל שחסר א' יהיה נקרא רשע ולא עובד וביאר אם יסוד תורתו ועבודתו ליוהרא גם שהוא עובד השם אינו כלום מאחר שחסר ממנו אחד שיכוין לשמו יתברך סוד אחד האמיתי ובזה יובן גם שהוא עובד השם מכל מקום מיקרי לא עובד והטעם שאינו דומה שונה ק' פעמים לשונה ק"א שחסר אחד שהוא אלופו של עולם והוא כשהלימוד עם יראת שמים כדאיתא (אבות פג מ"ט) המקדים יראתו לחכמתו אזי חכמתו מתקיימת היוצא לנו מכל האמור דהדרך לקבל יראת שמים אמיתי הוא רק ע"י התורה אבל באופן שנהיה דבוק באחד שהוא אלופו של עולם לדעת שהכל מאתו ית'.

בחג השבועות חל היומא דהלולא של אור שבעת הימים רבינו הבעש"ט הק' וספר מרן אדמו"ר בעל הבית אברהם זי"ע מסלונים מהבעש"ט הק' שבא אליו פריץ אחד שסבל ממחלות קשות כי ידע שיש לו ידיעה בחכמת הרפואה ובא ליטול ממנו עצה למחלותיו וא"ל הבעש"ט כי מחלותיו נובעות מחמת ששקוע בענינים מכוערים ואם רוצה שיסתלקו ממנו המחלות עליו לפרוש מהכיעור ששקוע בו ושאל את הבעש"ט הק' וכי אתה מסוגל לפרוש מזה והשיב לו שהוא כבר אדם זקן ואינו נמשך לזה והיה עמו אז נכדו הרה"ק ר' ברוך'ל ממז'בוז' זי"ע ושאל אותו מדוע השיב לו תשובה כזו ולא את האמת שליהודי יש את הכוח לפרוש ממה שאסור עליו וא"ל הבעש"ט שאי אפשר להסביר לגוי ולהבינו מהו יהודי מהו כוחו והרה"ק רבי ברוך היה מסיים זקני אמר שלגוי א"א להסביר מהו יהודי ואני אומר שאפילו ליהודי גם כן אי אפשר להבינו מהו כוחו של יהודי ליהודי יש את הכוח שהוא חלק אלקי ממעל ממש שזהו כוחו בלתי מנוצח ואין דבר בעולם שאינו יכול להגתבר עליו וזהו עבודה שהנחיל לנו הבעש"ט הק' לדורי דורות לדעת מהו כוחו ומהו יהודי בכלל.

ולכאורה עולם הפוך ראינו ביום ט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות מתעסק עם ישראל בפירות ואילו בחג השבועות שבו נידונין על הפירות נוהגים לעטר את בתי הכנסת באילנות הלא דבר הוא ות' הדברי יואל זי"ע האילנות הם ההורים האבא והאמא שבכל משפחה והפירות הם הילדים בט"ו בשבט שבו חל ראש השנה לאילנות מביאים את הפירות הם הבנים ובזדקים את ההורים כיצד התנהגו עם ילדיהם האם שמרו עליהם כפי מידת הצורך או שמא הפקירו אותם לחסדי הרחוב ולא בדקו עם איזה חברים הם נוהגים להתרועע לעומת זאת בחג השבועות שבו נידונין הפירות בזדקים את הבנים האם כיבדו את הוריהם האם התייחסו אליהם כפי שההלכה דורשת וכו' נאים הדברים למי שאמרם.

*

חג השבועות תשע"ג

חג השבועות אינו יו"ט כשאר הימים טובים דבהם יש מצוות מעשיות כגון אכילת מצה ומרור בפסח ונטילת לולב בסוכות, אבל בחג השבועות אין בו שום מצווה מעשית, והענין בזה היו"ט הוא הרצון כדאמרין צבי ואיתרעי בן ומסר לן אורייתא, דהיינו דאנו מבקשים מהרבש"ע שיתן לנו רצון לעובדו בלבב שלם ולעסוק בתורתו ולשמור מצוותיו, אולם הרצון בא רק כאשר יש אמונה דהיינו שצריך להאמין שהמאור שבה מחזירו למוטב ושזהו תורת ה', ועי"ז שמאמין יתעורר בו הרצון לעשות רצונו ית"ש, כאדם הכורה בור בשביל לחפש בו זהב, דלולא האמונה שיש לו

שבאדמה הזאת יש זהב לא היה בו רצון כלל לחפור, וכללא דמילתא היא דהאמונה מעוררת את הרצון, ועי"ז שיהיה לאדם אמונה אז יוכל לבקש מהרבש"ע רצון לעבדו בלבב שלם.

דוד המלך ע"ה הגיע לדרגותיו רק מהיסורים שעבר והכיר שזה סיבה מאת מסובב הסיבות ב"ה ועל כך מעיד (תהילים ס"ט) ששונאיו היו יותר משערות ראשו, והעלילו עליו שקר, שכל פעם שהיה איזה גניבה בעיר מיד היו יודעים ובטוחים שזה דוד ולא היו נותנים לו להתמהמה אלא מיד הוכרח להשיב את אשר לא גזל, "רבו משערות ראשי שנאי חנם וכו' אשר לא גזלתי אז אשיב, אלקים, אתה ידעת לאולתי ואשמותי ממך לא נכחדו", וע"כ יודע אתה שכל חטאתי אשר מעלילים עלי הם שקר, ע"כ אבקש ממך "אל יכלמו בי מבקשיך אלקי ישראל" שלא ינצחו אותי אויבי דעי"ז יכלמו דהיינו לא בושא דזה מעצמו אלא כלימה דזה מאחרים, דעי"ז שיראו כל העובדי ה' מה שקרה לי, עי"ז יפלו ברוחם לאמר זו תורה וזו שכרה, והוסיף שם עוד להזכיר את יסורים ד"מוזר הייתי לאחי, ונכרי לבני אימי", דהיינו דאצל אחיו היה נקרא אדם זר וכלל לא הכירו בו, ועי"ז שלקח הכל באמונה שממנו ית' הוא עלה ונתעלה עד שהגיע להיות משיח ה'.

*

טיש נעילת החג – שבועות

איתא בגמרא מנחות (נג, ב) יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים יבוא טוב זה משה דכתיב (שמות ב, ב) ותרא אותו כי טוב הוא ויקבל טוב זו תורה דכתיב (משלי ד, ד) כי לקח טוב נתתי לכם מטוב זה הקב"ה דכתיב (תהלים קמה ט) טוב ד' לכל לטובים אלו ישראל דכתיב (שם קכה ד) הטיבה ד' לטובים זאת אומרת משה רבינו קיבל את התורה מן הקב"ה ומעביר אותו הלואה לכלל ישראל ולכאורה קשה מהו הלשון טוב שכתוב כאן ולמה כ"כ הרבה פעמים.

והנה איתא במאור עינים פרשת יתרו ד"ה בגמרא יום השישי בגמרא (שבת פח ע"א) יום השישי (בראשית א, לא) מלמד שהתנה וכו' אם ישראל מקבלין את התורה בששה בסיון אתם מתקיימין וכו' ואם לאו וכו' נמצא שבועות הוא בריאת העולם וכמו שאיתא בבית אהרן שיש מחלוקת אם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם ומסביר בתשרי נברא פיזית שזו בגשמיות אבל ברוחניות התחיל התהליך של הבריאה בניסן וזה נגמר בחג השבועות משום שאז קיבלו את התורה ואז נגמר בריאת העולם לגמרי ונמצא שבועות הוא בריאת העולם והנה התורה היא כלי אמנותו של הקב"ה שבה נבראו כל העולמות הסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא א"כ כלי אמנותו לברוא את העולם היה התורה שבה נבראו כל העולמות והנה למשל כלי השעות שקורין זייגער הוא עשוי בחכמה וכשנתקלקל אינו יכול לתקן רק האומן שעשהו ולכן קודם נתינת התורה היו דורות מהשבירה ואחר כך כשניתנה התורה ירד ונשתלשל תיקון לעולם שבהתורה נבראו כל העולמות וכשהיתה השבירה לא היה יכול לתקן רק אומן שעשאו והיינו התורה ודבר זה צריך לקבל בכל שבועות שבמשך השנה יש כמה רשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות והצדיקים מקיימים את העולם זאת אומרת אין מציאות ודרך אחר לקיום של העולם בלתי התורה לבד ובלתי קבלת התורה אין מציאות להסתובב בעולם הזה כלל ומי שכן רוצה זהו אך ורק עם קיום התורה והמצוות.

ואיתא ברוקח (הלכות שבועות ס' רצ"ה) ולמה שתי הלחם מתיר חדש במקדש (מנחות סח, ב) לפי שנתחדש אז העולם כדאמר בפרק א' דעבודה זרה דאמר רבי שמעון בן לקיש מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי ה' יתירה מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלין את התורה אזי אתם מקיימין ואם לאו הרני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו ומזה רואים שחידוש העולם היה עכשיו בקבלת התורה.

וזה מה שהשפ"א [בתרל"ז] מסביר פנים בפנים דיבר ד' עמכם (דברים ה, ד) בפסיקתא (פסק"ר כא, ו) יש שהרב מלמד והתלמיד אינו רוצה ללמוד ויש שהתלמיד רוצה ללמוד אך הרב אינו רוצה אך הכא בעת קבלת התורה היה שניהם רוצים שתיהם רצו ללמוד ומסביר השפ"א מהו הענין ששתיהן רוצים פירוש שמלבד מה שנתן לנו השי"ת

התורה מכיון שהקב"ה נתן לנו את התורה אך זה עמוק עמוק מי ימצאנו ואיך יש לנו קשר עם התורה ומשום הכי נתן גם כן כוח והכנה בנפשות בני ישראל להיות מקבלים התורה זאת אומרת דיש כאן שתי דברים אחד מה שהקב"ה נותן לנו את התורה ועוד משהו מה שאנחנו מקבלים את התורה ולמצוא שמה את הקב"ה אשר מחיה אותו וזה הקב"ה מכין נפשות בני ישראל להיות מקבלים את התורה ועל ב' הבחינות הנ"ל מברכין שנתן לנו תורת אמת שזה על החלק שנתן לנו את התורה שזה מצד הקב"ה ועוד משהו וחיי עולם נטע בתוכינו שזה מצדינו שזה הכנת בני ישראל כדי לקבל את התורה ועל זה משבחין ואומרים על שקרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו לכאורה מה היה לנו בלי נתינת התורה אלא הת' הוא כנ"ל שקרבנו לפני הר סיני שזו התקרבות להקב"ה כדי לקבל את התורה ובלי זה אפילו שהיה התורה אבל זה לא היה שייך אצלנו כלל וא"כ ע"ז לבד אנחנו משבחין שקרבנו לפני הר סיני להיות מוכשר לזה וחוף מזה יש את נתינת התורה בפועל ממש וזהו ענין שתי לחם על ב' מיני התקרבות הן מצד הקב"ה והן מצד כלל ישראל שזה נגד השתי לחם שמביאים בחג הזה.

ומספרים כל שנה את הספור עם מוטקע נער שהיה אחד שהוא היה בעיר הנער וכולם צחקו עליו ולימים נהיה חתן והתחתן ואז קראו לו מאטקע חתן ולא נער ואז הוא היה מאוד בשמחה שעכשיו יש לו שם יותר טוב ממה שהיה לו עד עכשיו ואז ביום האחרון של השבע ברכות ראו אותו שהוא בוכה ואז שאלו אותו מאטקע למה אתה בוכה ואז ענה שעכשיו קוראים לו עוד חתן אבל מחר יחזרו לקרוא אותו מאטקע נער ולא חתן והיסוד הוא שמתי שהיה שבע ברכות אז מתאספים כל הזמן ונמצאים ביחד באחדות הגמור בלי שום פירוד כלל ורק אח"כ מתפזר וחסר באחדות ובעצם היום זהו היא"צ של הבעש"ט הק' אשר הוא יסד את הענין של אחדות לחיות ביחד בלי פירוד כלל והיה סיפור שארע בבית מדרשו של הבעש"ט שהיה עומד ומאריך מאוד בתפילתו ביחודים ובעליות נשמה התלמידים שסיימו מכבר את תפילתם והיו רגילים שתפילת רבם הקדוש מתארכת הרבה יצאו החוצה לרגעים מעטים לצורך טעימה בעלמא ויהי בשובם ראו שפתאום סיים הבעש"ט להתפלל והגיד להם שכל כוחו ותקפו רק בהיות התלמידים עמו במחיצתו אבל ברגע שעזבוהו תשש כוחו ולכן סיים את תפילתו ומזה רואים את הכוח של אחדות שרק אז היה הרבי יכול להתפלל וע"ז אמר הבית ישראל הצדיק מקבל את עיקר כוחותיו מן המקושרים אליו וכן היה מפרש את דברי משה רבינו ע"ה לאנשים שלא נטהרו עמדו ואשמעה כלומר אם תהיה לכם עמידה ותקומה אזי תוסיפו כוח גם בי ואשמעה זאת אומרת הדרך היחידי שבחור או אברך אפשר להחזיק מעמד זהו אך ורק אם הולכים ולמידים ביחד ויש אחדות ויש חברות ומתאפסים כל הזמן והחג שבועות מראה לנו שיש את התורה לא רק עכשיו אלא כל השנה התורה נמצא תמיד ורק הבעיה מתחיל שהתלמיד אינו רוצה זאת אומרת הוא לא נמצא בתוך הבית מדרש כל אחד חייב לחפש דרכים איך להתחזק דיש מגידי שיעורים ויש את התורה ויש ספרים ויש ראשי חברות ורק אנחנו חייבים לבוא אליהם ולקבל מהם ולהיות מוכן להכלל זה מה שאדם חייב להוציא מהיו"ט הזה והכוח של החג הזה ששתיים נהיה מצב של רצון וזה היה קבלת התורה שגם הקב"ה רוצה לתת וגם אנחנו מוכינים לקבל ממנו ית' שמו.

וזה הפשט למה בחג השבועות יש ביטול יצר הרע ולמה דלכאורה מה זה היצר הרע בכלל אלא זהו משהו שהוא עושה לך דמיון כאלו שמעכשיו יהיה לך חיים מתוקים מאוד שלא היה לך עד עכשיו אבל עכשיו בעת קבלת התורה אם אדם לוקח את הטוב שזה כי לקח טוב וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל ובעת נתינת התורה ירד אור הגנוז שזה הטוב אמיתי ואז טוב ד' לכל ואז נופל הטוב על כולם ואז ממילא היצר הרע מתבטל דעכשיו אין לו שום שליטה דעכשיו נתגלה לנו הטוב אמיתי וזה היה הכוח של קבלת התורה וידבר שזה מלשון הנהגה שנתגלה הנהגת הבורא בעולם הזה כל הדברים שכל דבר בעולם אומר לאמר שזו התורה שבכל דבר יש שמה התורה בתוכו אשר מחיה אותו וא"כ עכשיו בקבלת התורה יבוא טוב ולא רק עכשיו אלא כל פעם שאנחנו מתאספים שזהו זמן של טוב וכל פעם שיהודי חי באחדות גמור ואז זהו יבוא טוב ואין הרע שהוא שולט בדרך כלל עכשיו הוא לא שלט כלל ואזי הוא יהיה מוכן לקבל טוב שזה טוב מאור הגנוז ומקבל אותו מטוב שזה הקב"ה לטובים שזה עוד תנאי שחייב להיות מקבלים ג"כ ואזי יש למי לתת את השפעות טובות שיש מלמעלה והקב"ה יעזור שיהיה זמן של מתן תורתנו וזמן של קבלת תורתנו שאנחנו חייבים את שתיים מהקב"ה וגם מצד של כלל ישראל ואז זהו קבלת התורה.

*

[שיחת חיזוק זו נאמרה השבוע באחד הארגונים מפי אדמו"ר שליט"א עקב הצרות והקשיים המרובים אותם חווים אנשים רבים דבר יום ביומו בכל התחומים ובפרט בעיני רפואה. וכל אחד יסיק לחשבון נפשו].

אנשים עוברים כיום מעברים רבים ויש מהם שנלחמים יום יום, שעה שעה על חייהם ממש כמו במלחמת הישרדות... אומרים בשם ר' משה מקוברין ז"ע, ישנם צלפים שיודעים לכוון בדיוק נמרץ למטרה בה הם צריכים לקלוע. אמנם אנחנו נמצאים היום בדור שאין לנו 'צלפים' אך כשאדם נמצא במלחמה והוא אינו יודע לצלוף, הוא משתמש בכל אמצעי הלחימה העומדים לרשותו אולי אחד מהם יקלע למטרה... הבית ישראל מבאר על פי משל שמביא המדרש, על האריה מלך החיות שכעס על החיות, וכל החיות התאספו לדון כיצד ניתן לפייסו. אמר השועל, שבאמתחתו שלוש מאות משלים שיכולים לפייס את המלך. התרצו כולם והחלו ללכת לכיוון ארמון המלך. באמצע הדרך עצר השועל ואמר: שכחתי מאה משלים. אמרו לו החיות: המלך יתרצה גם במאתיים משלי פיוס, הבה ונמשיך ללכת. כעבור כברת דרך עצר שוב השועל ואמר: שכחתי עוד מאה. אמרו לו: יתרצה המלך במאה... כשהגיעו לפתח הארמון אמר השועל: שכחתי את כל המשלים, כעת כל אחד יכנס למלך ויבקש על נפשו. שאל הבית ישראל וכי השועל רמאי הוא? ותירץ, שהשועל לא שיקר אותם אלא ידע שלכל אחד יש את הדרך המיוחדת שלו לרצות את המלך, אך צריך מישהו שיעזור להם להתגבר על הפחד ולבוא עד שער המלך, וכשהגיעו כל אחד נכנס וגילה שהוא אמנם יכול לדבר.

כל אחד מאיתנו יש לו את הכח להכיר את המלך, ולהתרומם מהמקום בו הוא נמצא. רק צריך להתאחד ולבוא ביחד לשער המלך ואז כל אחד כבר מוצא את עצמו, ומבין מה מבקשים ממנו בעבודת ה'. ישנו עוד משל לאדם שחיפש עבודה להביא פרנסה לביתו, והמשרה היחידה שהיתה פנויה, היתה להתלבש בעור של אריה ולהציג בגן החיות כאילו האריה באמת שם, עד שיביאו אריה אמיתי ממקום מרחקים. אותו אדם הסתובב בכלוב והציג את האריה. אך לפתע מכשול בלתי צפוי הופיע לנגד עיניו. אריה נוסף בא לפתע והחל מתקרר אליו מסתובב סביבו ומריח אותו... אותו אדם רעד בכל גופו פן יהיה מאכל לאריה רעב וכאשר כלו כל כוחותיו זעק ממעמקי ליבו: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', אולם לפני שהתעלף הספיק לשמוע את האריה השני זועק לעומתו: 'ברוך שם כבוד מלכותו... שניהם היו באותו תפקיד.

גם מי שמתמודד וגם מי שאינו מתמודד שניהם נמצאים בתפקיד. מי שאינו מתמודד צריך לראות את התמודדות השני וללמוד מזה את מאמר חז"ל 'בעל כרחך אתה חי'. בגמ' תענית ישנו ביאור נפלא על פי הריטב"א, על מה שאומרים בתפילת שמו"ע, 'מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים, ונאמן אתה להחיות מתים'. ומקשים מדוע צריכים להזכיר באותה ברכה ג' פעמים את הענין של תחיית המתים? ומבאר, כי אמנם מה שמדובר בשמו"ע הוא על תחיית המתים שתהיה לעתיד לבוא כפי שאנו אומרים 'ומקיים אמונתו לישיני עפר', אמנם יש עוד סוג של תחיית המתים והוא כפי שאומרים העולם בלשון מליצה: 'נפטר בגיל שלושים נקבר בגיל שבעים'. כלומר, לפעמים אדם עובר כאב שהוא אינו מסוגל להמשיך הלאה, וצריך ממש להחיותו. וזה מה שאנו מתפללים, 'מחיה מתים' שהקב"ה נותן לנו למצוא את החיות שכשאנו 'מתים' אנו יכולים להגיע משם למקומות באמונה שאף אחד אחר לא יכול להגיע. כל מעבר הוא 'אנרגיה' שהקב"ה שולח לנו, וכשמתעסקים באנרגיה ישנן שתי אפשרויות, אפשר לקחת ליטר סולר להכניס אותו לרכב או לגנרטור וכולם יהנו מזה, ומצד שני אפשר לשרוף ולכלות איתו כל דבר. התורה הק' מגלה לנו, 'הנה נתתי לפניך היום את החיים... ואת המות... כל מצב שאנו עוברים יכול לשמש עבורינו או חיים או ח"ו מות. הבחירה שלנו אינה בכמות המעברים שנעבור, אלא באיכות! כיצד נעבור אותם. סיפרנו בשבועות האחרונים עוד משל, על אותו אדם שחיפש עובד שיודע ומכיר את שפת הצופן מורס שעובדת בקודים. הגיעו אנשים להתקבל לעבודה מלאו טפסים וחיכו לתורם. אחד מבין הבאים קם לפתע ממקומו ונכנס ללא שהיות לחדר המנהל. כעבור דקות אחדות יוצא המנהל ואומר לכולם שפלוגי התקבל לעבודה וכולם יכולים ללכת. כששאלו אותו מדוע קיבל אותו ללא שום תור, אמר להם: כי בעת ההמתנה שידרנו את שפת הצופן בתוך המוסיקה של ההמתנה בה אמרנו שמי שיודע את השפה יכול להיכנס ללא תור...

הקב"ה נותן לנו מעברים וכמו כן הוא נותן לנו את הכח לגלות את הצופן. וכך מבארים את תפילת דוד המלך ע"ה בתהלים, 'על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו', ישנם שני סוגי אסונות. יש

סופת צונאמי שגוררת עימה מכל הבא ליד ולא משאירה כלום. אך יש אסון שבנין נחרב עד היסוד, אך עדיין נשאר ממנו חלקי אבנים וברזל מהם אפשר ליצור יצירה חדשה! זה מה שביקש דוד המלך מהקב"ה, שיתן לו את הכוחות לגלות בכל משבר מה אפשר להפיק ממנו וזו יצירה חדשה שלא היתה עד היום. ישנו אדם שיש לו עשרה ילדים. עם תשעה הוא הצליח ב"ה, אך אם אחד מהם יש לו אכזבות קשות. אך עלינו לדעת שילד זה דווקא הוא נותן לנו את ההכוונה הנכונה כיצד להסתכל על החיים. דוד המלך אומר עוד: 'דרך שקר הסר ממני'... 'דרך אמונה בחרתי'. הבחירה שלנו היא, או לחיות עם השקר שההצלחה היא שלנו ואז בגלל ילד אחד אנו ניכנס לעצבות ומרה שחורה. או לחיות באמונה לגלות שדווקא הילד הזה הוא ה'מורס' שהקב"ה שולח לנו שנזכור מי באמת נתן לנו את ההצלחה עם שאר הילדים. ואז ממילא אנו מחיים את עצמנו ואת כל הסובב אותנו. מה ששובר את האדם הוא ההסתכלות המוטעית כיצד יתכן שאחר תשע תעודות של הצלחה בחינוך ילדים נכשל עם אחד??? אך האמת היא שדרך האמונה היא זכות בשבילנו. אדם נוטה לומר אולי, שעם ילד אחד 'אין לו מזל'. אך האמת היא שהוא 'בר מזל'. כיון שדווקא דרך המעבר הזה הוא מגלה את החיים שלו מחדש, כיצד הקב"ה הוביל אותו עד לכאן ונתן לו נחת לגדל משפחה. זו המלחמה שלנו, או לקחת לעצמנו את הקרדיט ואז בדקה התשעים להישבר, או שאנו על ידי עבודה עצמית וחיפוש האמת נתקן ונחיה את כל החיים שלנו אחורה עד היום. ולזה קורא הבעש"ט הק' 'המתקת דינים בשרשם'. כלומר את אותו מצב של דין שנכנסנו אליו, יש לנו את הכח להתמודד מול עצמנו ולהפוך זאת לרחמים

החסד שאדם עושה בהתמודדות זו, הוא אינו רק לעצמו או לבני ביתו, אלא חסד עם כל כולל ישראל! זהו בעל כרחך אתה חי'. ר' שלמה מקרלין מבאר, אנו אומרים 'ואהבת את ה'א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך'. אומר רש"י בכל לבבך – 'שלא יהיה לבך חלוק על המקום'. הפשט הפשוט הוא שאדם לא יחלוק על המקום הוא הקב"ה. אך הוא מבאר זאת על פי מה שאנו מדברים כאן. הקב"ה שם את האדם לפעמים במצבים שלא נח לו להיות בהם, מצבי התמודדות בלתי פוסקים שאדם מטבעו מעדיף לברוח מהם. אך צריך לדעת שאנו צריכים לקיים את מצות 'ואהבת' 'בכל לבבך' – שלא יהיה לבך חלוק על המקום. כלומר, על המקום בו שם אותך עכשיו השי"ת כדי לגלות שם משהו שאף אחד אחר לא יכול לגלות. זהו 'שמע ישראל ה'א ה' אחד', כשאנו עובדים דווקא במקום שבו רוצים משמים שנעבוד אז אנו מקיימים את מצות 'ואהבת' ולא היכן שנח לנו לעבוד את ה'...

דבר מאוד מעניין התגלה בעולם הרפואה. לפני כחמישים שנה, המציאו חיסונים נגד מחלות איומות כמו פוליו וכדומ'. עד שהיום כל ילד שנולד מקבל מיד כמה חיסונים נגד מחלות אלו. אך המעניין ביותר הוא שחיסונים אלו עוצרים את המחלות הכי קשות, אמנם דווקא עם מחלות קלות כמו שפעת אין להם השפעה כלל וכלל. אדם נחלה בשפעת, צריך הוא לשכב שבוע או שבועיים עד שמסתלקת ממנו השפעת. והטעם לזה הוא שכשאדם מתמודד עם מצב, הוא יכול בקלות להתגבר עליו, משא"כ כשכבר לא מתמודד אין לו את הכלים להתגבר. ולכן במחלות קשות ישנה התמודדות שיכולה להביא לאדם את הכוחות להתגבר, משא"כ בדברים שלא מתמודד בהם שם הוא נופל. דוד המלך אומר 'טוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך'. העינוי שעבר דוד המלך, ההתמודדות הבלתי פוסקת שעבר נתנה לו כוחות אדירים להגיע למה שהגיע. נכשלתי = נחשלתי... הכישלון הוא המחשל אותנו להצלחה בעתיד.

נקודה נוספת היא ההתמודדות יחד. רש"י בפרשה קודמת תמה, על הפסוק: 'ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו', מק' רש"י וכי כך הוא החשבון? הלא אין היחס שווה. כי אם חמשה רודפים מאה הוי אומר שאחד רודף אחרי עשרים, ומדוע אומרת התורה שמאה ירדפו רבבה (10,000) הלא מאה צריכים לרדוף אלפיים? ומתרץ 'אינו דומה מועטין שעושין למרובים שעושים'. אדם יכול להרים משקל עשרים קילו, ושניים לפי החשבון הפשוט יכולים להרים ארבעים. אך האמת היא ששנים יצליחו להרים הרבה יותר מכך, משום שכח של רבים הוא מציאות חדשה. וכך גם מבארים מדוע אומרים אדם בלשון יחיד אמנם ברבים אין אומרים 'אדמים', אלא אנשים – מציאות חדשה. רש"י דייק ולא כתב שהרבים מכוונים יותר או חזקים יותר אלא כח הרבים כפשוטו הוא מציאות חדשה שמזרימה כוחות חדשים שאנו לא מכירים בתוכנו. שהקב"ה יעזור שכעת ערב חג מתן תורה בו מובא שכל החולים נתרפאו. חולים הם לאו דווקא מחלות ויסורים קשים, אלא כל אחד שעובר התמודדות הוא בחינה של חולי, שהשי"ת יתן לנו כח ומוח לשמוח ושנזכה תמיד להתחזק ולחזק אחרים.

*

וידבר משה את מועדי ה'. משה תיקן להם לישראל להיות שואלין ודורשין בעניינו של יום. בשם הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע, 'שנתן זה הכח והארת היו"ט לכל איש ישראל שיוכל לדרוש ולחקור בעניינו של יום'...

עניינו של יום פירושו – הזדמנות שניתנת מדי זמן לכל אחד להכיר את הקב"ה, וכפי שכותבת התורה הק' בדיבור הראשון, 'אנכי ה' אלוקיך' וכמובא בזה"ק שכשמגיעה שבת נקראת, 'יומא דנשמתא', וכן בכל יו"ט יש לו את ההארה שלו דרכו אפשר להגיע להכרה בה'. בשבועות שהוא זמן קבלת התורה מצינו הכי הרבה ביאורים מהזוהר והמדרשים באותן הפרשיות, והביאור הוא משום שקבלת התורה היא כמו 'סחורה חדשה' שמקבלים ועל כן בתחילה היא מדוברת ביותר. כמו כן בכל שנה ושנה אנו מקבלים את התורה מחדש. הזדמנות זו ניתנת רק לזמן מסוים, אמנם זמן זה ניתן לנצל לתעל ולמנף כדי להמשיך אותו לכל השנה. ולמשל אדם שנוסע ברכבת ממקום למקום, ובדרך הוא עובר על פני ערים נוספות, יכול אמנם לרדת באמצע הדרך אך כשהרכבת תמשיך בנסיעתה כבר ייאבד את המומנטום שיכול היה להגיע אתה ליעדה הסופי... כמו כן היו"ט מתחיל ואף מסתיים, ועל האדם להיות כל הזמן בכוונה שלא לרדת באמצע הדרך אלא לנצל את זמן היו"ט עד ליעד הסופי.

הדרך לעשות זאת היא ע"י ההכנה ליו"ט. אדם נוסע ליריז, בעוד שהיריז עצמו הוא שעות מועטות הרי שההכנה אליו רבה ביותר וכל זאת כדי שיוכל לנצל את המקסימום של כל רגע ורגע מהיריז. דוגמא נוספת היא 'שבוע הספר' שאפשר לרכוש במחיר מוזל ספרים שבמשך השנה לא תינתן עליהם הנחה כזו... וזה מה שלימד משה רבינו את כלל ישראל. שיהיו דורשין בעניינו של יום. כלומר שינצלו את היום הזה שההשפעה שלו תלך ותתרבה על פני כל השנה... וזהו כמובא שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי... *לך והודיעם!* א"כ רואים שעניין המודעות חשובה כאן לא פחות מהיו"ט עצמו...

בימים טובים אנו רואים שמתגלה בכל חג מהות אחרת. למשל בפסח עניין החירות, ובסוכות עניין השמחה, וכדו'. אך בשבועות מובא בזה"ק שהוא הקודקוד לכל המועדים. אפשר לבאר משום ששבועות הוא חיבור ישיר לקב"ה וכשאדם נמצא אצל המלך יש לו הכל, גם חירות וגם שמחה ושאר הדברים. בחסידות אנו לומדים שהימים טובים נותנים לאדם שלווה נפש. ושלווה נפש ביאורה – דעת! אך העיקר הוא ההכנה, בכל דבר, הן בתפילה והן באכילה ובשאר הדברים, כשאדם עסוק במחשבתו כל הזמן על כך שמגיע עוד מעט היו"ט, ממילא כל המהות שלו משתנה בהתאם. ואי"ה נעמיק עוד לקמן בעניין ההכנה.

השפ"א זי"ע [תרל"ד] מביא ביאור על דברי הגמ' 'בכל דיבור ודיבור התמלא כל העולם ריח של בשמים'. ומקשה הגמ' אם לאחר הדיבור הראשון התמלא כל העולם בריח של בשמים, מה היה בדיבור השני, הלא כל העולם כבר מלא? ומבאר השפ"א שבכל מצוה ומצוה יש את הריח שלה, וכמובא במקום אחר שכל שעה שעה הקב"ה מוציא ריח אחר... אך בעומק העניין, מבאר 'סמא דחיי ומותא וכו' נגידים אדבר', ומה הרבותא בכח להמית? אך דכתיב ממית ומחיה ומצמיח ישועה, פי' שלעולם יש ירידה אחר עליה כדי לקבל אח"כ וזהו כמו רצוא ושוב... (וכדוגמת הנשימות שחייבים להוציא כדי לקבל נשימה חדשה)... ככל שהאדם מת יותר כך הוא מקבל חיות חדשה. ככל שהגרעין נרקב יותר כך הוא יכול להצמיח מחדש. אך ככל שהגרעין לא מוכן להירקב לגמרי עדיין לא יכול להצמיח מאומה. הקב"ה הביא ריח של בשמים אולם לאחר דיבור ראשון לקח אותם בחזרה, ואז ניתן לתת ריח נוסף עם חיות חדשה. וזהו כל דיבור ודיבור – היינו שכל דיבור הינו רעיון חדש, והדיבור שאחריו הוא עוד רעיון עמוק יותר ואיכותי יותר מהדיבור הקודם. 'שלעולם יש ירידה לאחר העליה אבל הירידה באה כדי לקבל את העליה החדשה וכדי לקבל אח"כ רצוא ושוב דירידה לצורך עלייה היא, וזה הכח שנתן הקב"ה בתורה להמית ולהחיות וזהו הפשט שכל דיבור ודיבור פרח נשמתן של ישראל והיה נותן להם טל תחיה'. אך ללא הטל תחיה לא היו יכולים לקום בחזרה. ואמנם בתחילה זה פחד איום ונורא אך לאחר שהאדם נותן את ההכנה יכול לקום בשנית ולקבל את ההארה החדשה.

'קרב אתה ושמע' – בני ישראל אמרו למשה רבינו אין אנו מסוגלים לשמוע את הדיברות מפי השי"ת, ועל כן קרב אתה ושמע... תמה משה רבינו ואמר להם: מדוע אתם חוששים הלא כבר מסרתם את נפשכם? מובא בגמ' הידועה 'קם רבא שחטיה לר' זירא', שהיו רבא ור' זירא יושבים יחד בסעודת פורים, ובתוך שתייתם שחט רבא את ר' זירא, ולאחר מכן מובא שביקש עליו רחמים וקם לתחיה... לשנה אחרת הזמינו שוב לסעודה, ולא רצה לבוא, אמר לו: לא

בכל יום מתרחש נס שכזה... אמרו בני ישראל אמנם היה לנו מסירות נפש אך מי יודע אם בפעם הבאה שוב יהיה לנו הכח... רואים א"כ שלפני כל התחדשות חייבת להיות מסירות נפש. מבאר השפ"א לכאורה מדוע אמרו למשה רבינו 'קרב אתה', הלא לא יכול משה רבינו להתקרב יותר ממה שהיה, והיה עליהם לומר, אנו נתרחק, ואתה אמור לנו את דבר ה'?' אך ישנו הבדל אם שני אנשים לומדים בחברותא או שאחד מלמד את השני. כשאחד מלמד את השני הוא צריך יותר הכנה כדי שיוכל ללמד כראוי, משא"כ כשלומדים יחד. א"כ כדי שיוכל משה רבינו למסור להם את התורה הק', היה צריך להכין עצמו פי כמה וכמה מהם כדי שיוכל למסור זאת כראוי ולכן צריך להתקרב יותר. וז"ל השפ"א זי"ע:

[תרל"ו] כל שנה ושנה מקבל כל אחד מישראל בחג זה כל מה שעתידי להבין ולחדש בתורה, צריך כל אדם כשבא ר"ח סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה להמשיל לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה. כי פנים בפנים דיבר ה' עמכם. אנכי עומד – עד היום הזה. ובאמת חוץ מנתינת התורה ישנה קבלת התורה, אם אמנם אינו זומה השומע לעצמו להשומע בעבור הציבור.

בשפ"א זי"ע מביא מדרש נורא. במדרש [במדבר א סי ב] 'משל לנשיא שנכנס למדינה, וראו אותו בני המדינה וברחו, נכנס לשניה וברחו מלפניו, נכנס לעיר חרבה וקדמו אותו והיו מקלסין אותו. אמר הנשיא זו העיר טובה היא מכל המדינות, כאן אני בונה כס נאה כאן אני דר. כך כשבא הקב"ה לים ברח מלפניו שנאמר 'הים ראה וינס' וכן 'ההרים רקדו כאילים', בא במדבר חרבה קדמה אותו וקלסה אותו שנאמר 'ישאו מדבר ועריו... ירונו יושבי סלע', אמר זו העיר טובה לי מכל המדינות בו אני בונה כנסה ודר בה. התחילו שמחים שנאמר 'יששום מְדָר וְצִיָּה'... [ובדרך מליצה כשבא מס הכנסה לעיר מיד כל מי שיש לו עסקים או נכסים מיד בורח... אך מי שאין לו כלום אין לו ממה לברוח, ולהיפך יכול לקבל תקציב השלמה וכדו']... וזלשה"ק של בעל השפ"א: 'כי התורה היא שלימות הנבראים וכפי מה שהנבראים חסרים בעיני עצמם ומקיים אל השלימות זוכין לתורה'. בדרך שלימד אותנו ר' אשר זי"ע, רואים אנו את ההבדל המהותי. כי בדרך כלל אדם שרוצה להתכונן ליו"ט מוסיף מדיליה, עוד קבלות טובות ועוד לימוד וכו'... אולם ר' אשר לימדנו שההכנה האמתית הינה ככל שהאדם יודע שהוא מסוכן יותר וחסר יותר והוא מחפש את השלימות שהקב"ה ישלים אותו ולא שהוא יבוא מוכן ומלא וגדוש (כידוע שכלי מלא אין אפשרות כלל להוסיף בו תוכן) ולא באנו לומר שהאדם לא יתכונן אלא להיפך, יעשה את המוטל עליו, אך ימנף את כל ההצלחות שלו וההכנה שלו לזכור שכל מה שיש לו הקב"ה מזכה אותו לזה. והוא עצמו צריך לחיות את הסכנה שבו שברגע אחד יכול לאבד הכל, ודווקא משום שהוא מסוכן הוא מחפש להתכונן כראוי ליו"ט שלא לפספס שום רגע מההשפעה שבאה ביו"ט. ר' אשר זי"ע היה מגדיר זאת עפ"י הפסוק 'ועתה ישראל מה ה' אלוֹקֶיךָ שואל מעמך כי אם ליראה'. נקודת הפתיחה בעבודת השי"ת הינה היראה – הפחד שהאדם מכיר בסכנה התמידית שנמצא בה ומבקש תדיר את קרבת ה' ורחמיו. החיים בצל הסכנה מביאים את האדם לכל העבודה הן לעשה טוב והן לסור מרע ואף לרף גבוה יותר של קדש עצמך במותר לך... הסכנה גם מגבירה לאדם את החושים להקשיב לסיבות שהקב"ה מגלגל לפתחו בכל רגע ורגע. כי אך ורק כשחיים בסכנה ודרכים כל הזמן ניתן להקשיב ולגלות את הסיבות! ומאוד קשה לבעל בחירה להיות חסר בעיני עצמו כראוי ולכן ברחו בני המדינה. אנו נוטים לחיות בהכחשה... וכשמגיע ניסיון האדם לא מסוגל לעמוד שם ולומר לעצמו: זה מה שאני! ולכן בורח. 'אבל מי שהוא כמדבר שאינו זוכה לתורה עד שנעשה הפקר כמדבר (היינו שהתלות שלו היא אך ורק בה' ולא לוקח כלום מצד עצמו). 'זוהי הכנת בני ישראל קודם קבלת התורה שהגיעו לבחינת מדבר להיות ברור בעיניהם וגם לברר זה בכל הנבראים שיהיו מקיים אל השלמות כנ"ל. וכן מדבר לשון הנהגה כדאיתא דבר אחד לדור, שחפץ להיות נמשך אחר המנהיג אותו'. והמהר"ל מבאר 'החומר – כפי מה שמבקש השלימות זוכה לצורה. כי קודם תהו ובהו ולאחר מכן יהי אור. כי צריך להיות האדם יודע חומר וחסר לו הצורה. וזהו המכיר את מקומו – כאשר מכיר מקומו שהוא חסר תורה ראוי לקבל את התורה אבל אם תועה בעצמו ומחשיב עצמו חכם ושלם מי שהוא שלם אינו צריך השלמה ואינו זוכה לקבלת התורה'...

מבאר עוד השפ"א נקודה חזקה ויסודית מאוד. מה רוצה מאיתנו היצה"ר? ר' אשר באר לנו שבמלחמה צריך להכיר בראש ובראשונה את הטקטיקה של האויב. מטרת היצר הוא לשבש לאדם את המחשבה! ועל כן צריכים להיות מאוד זהירים ושקולים, כי גם מה שלפעמים נראה כדבר טוב, לבסוף אם הוא גוזל מאיתנו את שלוות הנפש והקשר בורא, אזי אות הוא שניצחנו קרב ובא. וזהו בדיוק כמו תוכנה זדונית שכביכול נותנת לאדם מידע אמין ועזרה, ולבסוף שותלת בקרבו וירוס קטלני במיוחד או שגונבת ממנו מידע וכדו'... שפ"א [שבועות תרל"ג ד"ה ענין קריאת רות באמצע הקטע] 'כי היצה"ר מוסר עצמו על זה להסיר האמונה מן האדם. ושיהיה נדמה בעיניו כמרוחק מהשי"ת

ואומר לאדם שהוא גיאות להתקרב להשי"ת בתפילה שבלב וכדו'. אבל באמת אדרבה ההתקרבות להשי"ת מביא יראת שמים. וצריך האדם לתת לב לראות איך אינו בוש לחשוב הבלי עולם אף כי מלא כל הארץ כבודו ואיך יבוש מלהרהר מה שהוא רצונו ית' באמת... ונסיים עם מאמר נוסף מבעל השפ"א זי"ע, על מאמר הפסוק והגמ' 'ארץ יראה ושקטה'. ומק' הגמ' אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה?... אך השפ"א זי"ע מדגיש נקודה נוספת עפ"י כל הנ"ל, שכשאדם מביא עצמו ליראה שהיא ראשית לכל העבודה, יזכה לבוא להשקטה...

*